

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Jana MATULÍKOVÁ

**VÝVOJ RELIGIOZITY POPULACE OKRESU
OLOMOUC V OBDOBÍ PO ROCE 1989**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Miloslav Šerý

Olomouc 2011

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením pana Mgr. Miloslava Šerého a uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

V Olomouci dne

.....
podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Mgr. Miloslavu Šerému za odborné vedení, poskytování rad a užitečných připomínek během zpracovávání práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana MATULÍKOVÁ**
Osobní číslo: **R07077**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Vývoj religiozity populace okresu Olomouc v období po roce 1989.**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je provést analýzu vývoje vybraných náboženských vyznání v okrese Olomouc se zaměřením na prostorové diference procesu. Časově bude práce vymezena obdobím mezi léty 1991 a 2001. Využita bude rešerše relevantní literatury a analýza agregovaných dat Českého statistického úřadu.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Boháč, Z. (1999): Atlas církevních zemí českých zemí 1918-1999. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství.

Daněk, P.? Štěpánek, V. (1992): Územní diferenciacie náboženského vyznání obyvatel českých zemí 1930-1991. In Sborník ČGS. Sv. 97. Praha: Nakladatelství ČGS.

Matlovič, R. (2001): Geografia religii. Prešov: FHPV PU v Prešove.

Pavlincová, H. a kol. (1994): Slovník. Judaismus, křesťanství, islám. Praha: Mladá fronta.

Statistická data a publikace Českého statistického úřadu.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Miloslav Šerý**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **23. června 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. Dubna 2010**

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

L.S.

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

Obsah

1. Úvod	7
2. Přehled relevantní literatury a metodika	9
3. Vymezení řešené oblasti	12
4. Charakteristika vybraných církví	15
4.1 Církev římskokatolická	15
4.2 Českobratrská církev evangelická	17
4.3 Církev československá husitská	18
4.4 Pravoslavná církev v českých zemích	19
5. Zhodnocení sekularizačního procesu	21
5.1 Index ateizace	21
5.2 Vývoj náboženské struktury obyvatel	24
6. Vývoj počtu členů vybraných církví pomocí bazického indexu	26
6.1 Věřící	28
6.2 Církev římskokatolická	29
6.3 Českobratrská církev evangelická	29
6.4 Pravoslavná církev v českých zemích	30
6.5 Církev československá husitská	30
7. Analýza s pomocí korelačního počtu	32
8. Závěr	36
Summary	38
Seznam použité literatury a zdrojů	39
Seznam příloh	42

1. Úvod

Náboženství a náboženské tradice jsou přímou součástí kultury i každodenního života. Náboženství výrazně ovlivňuje společnost na celém světě, a to přímo i nepřímo. Mezi hlavní procesy, na které náboženství působí, patří např. populační dynamika, migrace. Dále se hovoří o vazbě náboženství na etnické uvědomování, o vlivu náboženství na ekonomické a sociální struktury nebo vlivu náboženství na okolní prostředí. Geograficky pojaté studium náboženství se člení do dvou základních směrů. První směr zkoumá vztahy mezi geografii a náboženstvím, tedy působení geografického prostředí na náboženství a druhý, neméně důležitý směr se zabývá popisem rozmístění jednotlivých náboženství v geografickém prostoru (Kokaisl, 2009).

Olomoucko je regionem s dlouhou náboženskou tradicí. Již v 9. století v době Velkomoravské říše zde vznikla moravsko-panonská církevní provincie. V 11. století zde vzniklo biskupství, které bylo v roce 1777 povýšeno na arcibiskupství. (Arcidiecéze olomoucká, online 2010). Dnes je Olomouc centrem olomoucké Arcidiecéze. Ta zastupuje 21 děkanátů, ve kterých se nachází 419 farností, z nichž v okrese Olomouc sídlí 50 farností (Arcidiecéze olomoucká, online 2010). Olomouc se stala také významným centrem dalších církví. Sídlí zde Československá církev husitská a Českobratrská církev evangelická.

Pro komunistický režim byla církev jedním z nepřátel, proto se snažil o její mocenské ovládnutí a usiloval o státní kontrolu. Víra a náboženský život jedince v ČR byly považovány za osobní věc, proto nebyly vedeny ani oficiální veřejně dostupné statistiky (Brotánková, 2005). To se změnilo dva roky po pádu režimu (1991), když při Sčítání lidu, domů a bytů byla opětovně do sčítacích tiskopisů zařazena otázka na náboženské vyznání sčítané osoby.

Po roce 1989 posiluje taktéž náboženský význam Olomouce i díky návratu a zintenzivnění výzkumu otázek souvisejících s religiozitou na akademickou půdu. V roce 1990 dochází k obnovení činnosti Cyrilometodějské teologické fakulty v rámci Univerzity Palackého v Olomouci (Cyrilometodějská teologická fakulta UP v Olomouci, online 2011). Důležité centrum bádání o církevních dějinách se vyprofilovalo na Filozofické fakultě především díky úsilí Miloše Trapla, který se řadu let programově věnoval studiu politického katolicismu (Mačala; Marek; Hanuš, 2010). Ostatně celé hodnocené období je spojeno s celou řadou společenských změn, které se výrazně projevovaly i v oblasti víry resp. náboženství.

Hlavním cílem bakalářské práce je provést analýzu vývoje vybraných náboženských vyznání v okrese Olomouc se zaměřením na prostorové diference procesu. Časově bude práce vymezena obdobím mezi léty 1991 a 2001. Využita bude rešerše relevantní literatury a analýza agregovaných dat Českého statistického úřadu.

Dílčím cílem této bakalářské práce je zhodnocení dopadů sekularizačního procesu na početně nejsilnější složky ve sledovaném regionu. V práci budou použita data z Českého statistického úřadu z roku 1991 a 2001, kdy proběhla Sčítání lidu, domů a bytů. Na základě těchto dat bude vyhodnoceno několik indikátorů, které pak poslouží pro vyhodnocení sekularizačního vývoje.

2. Přehled relevantní literatury a metodika

Bakalářské práce uvádí analýzu vývoje vybraných náboženských vyznání (římskokatolické, evangelické, husitské a pravoslavné) v okrese Olomouc se zaměřením na prostorové diference procesu. Dochází ke srovnání vývojových změn mezi jednotlivými obcemi, SO ORP, okresem Olomouc i Českou republikou.

Zpracování bakalářské práce se opírá o studium literatury, která se týká jednotlivých řešených problematik. Druhým základem pro zpracování práce bylo shromáždění a analýza statistických dat. Konkrétně se jedná o data ze sčítání lidu domů a bytů z roku 1991 a 2001 vydaná Českým statistickým úřadem a získaná z archivních materiálů. Tato data převedená do formátu xls byla použita k dalšímu zpracování. V bakalářské práci se manipuluje s daty, jež jsou uvedeny v přílohách. Kromě těchto dat pro jednotlivé obce regionu jsou v přílohách zařazena i mapová díla a značné množství vlastních fotografií. Všechna použitá literatura, zdroje a mapová díla jsou uvedeny v seznamu použité literatury a zdrojů. Grafy a tabulky jsou zpracovány v programu Microsoft Excel. Pro sepsání a úpravu textové části je využit textový editor Microsoft Word. Kartogramy jsou vytvořeny v programu ArcGis 9.2, převzaté mapy upraveny v programu Malování.

Kapitola 3 se věnuje stručnému vymezení sledovaného území z hlediska sociálně-geografické charakteristiky. Informace k této problematice byly získány převážně z internetových stránek ČSÚ, regionální pracoviště Olomouc. Dále ze stránek vojenského újezdu Libavá a Ministerstva vnitra ČR. Z dostupných dat byly vypočítány: index feminity vyjadřující poměr počtu žen k počtu mužů, hustota zalidnění obyvatel na km² a obce byly rozříděny dle velikosti vyjádřené počtem obyvatel do pěti kategorií.

Charakteristika vybraných církví ve 4. kapitole se zabývá základními informacemi a stručnou historií jednotlivých církví. Jako zdroj informací byly použity oficiální internetové stránky sledovaných církví. Číselné údaje poskytl opět Český statistický úřad a historické informace o římskokatolické církvi byly čerpány z Přehledu českých církevních dějin dle (Kadlec, 1991).

Následná kapitola 5 je zaměřena na zhodnocení sekularizačního procesu. K postižení regionální diferenciace tohoto procesu byl použit index ateizace (I_A). Dle Daňka a Štěpánka (1992) vyjadřuje, do jaké míry byl prostor zbývající v roce 1991 k potenciální úplné sekularizaci obyvatelstva do roku 2001 skutečně zaplněn:

$$I_A = 100 \cdot \frac{a^{2001} - a^{1991}}{1 - a^{1991}}$$

kde a^{2001} (a^{1991}) je podíl obyvatel bez vyznání v roce 2001 (1991). K výpočtu indexu ateizace byly použity data ze SLDB 1991 a 2001 a vlastní výpočty. Kapitola je také doplněna grafem vývoje náboženské struktury obyvatel (bez vyznání, věřící, nezjištěno) v jednotlivých SO ORP okresu Olomouc. Graf byl vytvořen z dat pořizovaných během zmíněných sčítání a dále zpracován v programu Microsoft Excel.

V 6. kapitole je zkoumán vývoj počtu členů vybraných církví pomocí bazického indexu. Využity byly opět informace ze statistického úřadu, které byly následně zpracovány a jejich následné zpracování. Pomocí bazických indexů (b_i) jsme schopni porovnávat různé časové řady a podrobně analyzovat vývojové trendy. Metoda je založena na jednoduchém principu, vzorec použitý k výpočtu lze vyjádřit takto:

$$b_i = 100 \cdot \frac{x^{2001}}{x^{1991}}$$

kde x^{2001} (x^{1991}) je hodnota obyvatel dané kategorii (Brázdil, 1981). Samotná interpretace je také jednoduchá, pokud se hodnota dostala přes hranici 100 %, došlo k nárůstu, naopak pokud klesla pod 100 %, došlo u sledované obce ke ztrátě. Indexy jsou graficky znázorněny jak tabulkou, tak grafem.

Religiozita obyvatelstva je jevem, který rovněž do jisté míry souvisí i s dalšími ukazateli. Vzájemnou závislost vybraných ukazatelů a religiozity zachycuje provedená korelační analýza v kapitole 7. Korelace vyjadřují vztah mezi dvěma skupinami dat. Jestliže jedna i druhá skupina dat vykazují určitou podobnost v rozložení, předpokládá se mezi nimi určitá možná souvislost, jejíž míru dokládají právě korelace. Hodnota tzv. korelačního koeficientu nabývá hodnot od -1 (nepřímá závislost) do +1 (přímá závislost). Když korelační koeficient dosahuje hodnoty 0, statistická souvislost mezi oběma řadami dat neexistuje (Brázdil, 1981). Korelace byly vypočítány v programu MS Excel pomocí funkce CORREL. Výpočet koeficientu korelace je doplněn tzv. koeficientem determinace, ten získáme jako druhou odmocninu korelačního koeficientu. Hodnota násobená 100 v procentech nám říká, na kolik procent je závislá proměnná ovlivněna nezávisle proměnnou (Brázdil, 1981). U obou ukazatelů, koeficientu korelace i koeficientu determinace je zkoumána závislost náboženské struktury populace na populační struktuře obyvatel určené na základě pohlaví, národnosti, věku, vzdělání a urbanizaci.

Přílohy, které doplňují tuto bakalářskou práci, jsou opatřeny tabulkami, vlastními mapami, fotodokumentací a obrázky z Atlasu církevních dějin českých zemí 1918-1999 (Boháč, 1999).

3. Vymezení řešené oblasti

Území zkoumaného okresu Olomouc leží v Olomouckém kraji, který se člení na pět okresů (Jeseník, Šumperk, Olomouc, Přerov a Prostějov). V rámci kraje sousedí na severozápadě s okresem Šumperk, na jihozápadě s okresem Prostějov a na jihovýchodě s okresem Přerov. Dále pak sousedí na západě s okresem Svitavy z Pardubického kraje, a na severu, severovýchodě a východě pak s okresy Bruntál, Opava a Nový Jičín z Moravskoslezského kraje.

Do okresu Olomouc spadá 96 obcí. K 1. 1. 2005 došlo ke změně územní struktury okresu Olomouc, když se připojily tři obce, konkrétně Huzová, Moravský Beroun a Norberčany (Český statistický úřad, online 2011¹). Celkem šest obcí disponuje statutem města (Olomouc, Litovel, Uničov, Šternberk, Moravský Beroun a Velká Bystřice). Dále se v olomouckém okrese nachází, tři městysi (Náměšť na Hané, Dub nad Moravou a Velký Újezd). Prvenství největšího města dle rozlohy, tak i počtem obyvatel zaujímá město Olomouc. Na druhou stranu nejmenší rozlohu má obec Strukov a nejméně obyvatel žije v obci Mutkov.

Olomouc má největší rozlohu ze všech okresů Olomouckého kraje. K 1. 1. 2009 byla celková rozloha okresu Olomouc 1 620 km². Z této rozlohy zaujímá 327 km² plochy vojenský újezd Libavá (Vojenský újezd Libavá, online 2009). Toto vojenské území se nachází asi 25 km severovýchodně od Olomouce, v oblasti Nížkého Jeseníku, jehož východní část se nazývá Oderské vrchy a svoji rozlohou je druhým největším vojenským územím v ČR.

V Olomouckém okrese žije 231 843² obyvatel. Složení obyvatelstva podle pohlaví, můžeme vyjádřit indexem feminity, který je 52 %. Tento koeficient vyjadřuje poměr počtu žen k počtu mužů (ČSÚ, online 2009). Hustota zalidnění je 143 obyvatel na 1 km². Sever regionu vymezuje obec Lipinka, nejvýchodnější obcí okresu Olomouc je Libavá, jižní výběžek zaujímají Věrovany a nejzápadněji leží Bouzov.

Olomoucký okres se člení do čtyř správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP), kterými jsou Olomouc, Litovel, Uničov a Šternberk. Jedná se o SO ORP tzv. III. stupně. V každém správním obvodu působí správní (obecní) úřad. Tento úřad je mezičlánkem přenesené působnosti státní správy mezi krajským úřadem a obecním úřadem. Správní obvody rozšířené působnosti obcí jsou vymezeny

---

¹Dále jen ČSÚ.

²(k 1. 1. 2010)

vyhláškou ministerstva vnitra č. 388/2004 Sb. (Ministerstvo vnitra ČR, online 2010). Nejvíce obcí spadá pod SO ORP Olomouc. Administrativní členění obcí je skladebné. Tedy všech 96 obcí náležících do okresu Olomouc spadá do SO všech čtyř výše zmíněných ORP. Tato skutečnost je splněna od 1. 1. 2007, kdy byla do okresu Olomouc přidána obec Lipinka (ČSÚ, online 2009), která dříve patřila do okresu Šumperk. To se uskutečnilo na základě vyhlášky č. 388/2004 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Také v okrese Olomouc se nalézají pověřené obecní úřady, a to v Hlubočkách (SO ORP Olomouc) a v Moravském Berouně (SO ORP Šternberk). Jsou to úřady, které v rámci přenesené působnosti vykonávají na svém území státní správu v rozsahu přiznaném „obcím s pověřeným obecním úřadem“. Obec s pověřeným obecním úřadem se někdy označuje jako obec II. stupně.

Tab. 1: Tabulka velikostní struktury obcí okresu Olomouc³

Počet obyvatel	Počet obcí	Počet obyvatel ze všech obcí	Podíl na obyvatelstvu [%]	Průměrný počet obyvatelstva
0 - 499	29	7 911	3,41	273
500 - 999	24	16 307	7,03	679
1 000 - 4 999	39	71 527	30,85	1 834
5 000 - 9 999	1	9 990	4,31	9 990
nad 10 000	3	126 108	54,39	42 036
Celkem	96	231 843	100,00	54 812

Zdroj: Český statistický úřad – Olomoucký kraj. Počet obyvatel obcí Olomouckého kraje. Vlastní úpravy.

Nejvíce obcí okresu spadá do kategorie 1 000 – 4 999 obyvateli, s téměř 31% podílem na obyvatelstvu. Nejvyšší podíl (54,39 %) na populaci okresu však zaujímá kategorie na 10 000 obyvatel, kdy průměrný počet obyvatel v obcích této kategorie je něco přes 42 tisíc. Tuto kategorii představují tři administrativní centra správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP – Olomouc, Uničov, Šternberk). Zajímavé je, že ve velikostním rozmezí 5 000 až 9 999 obyvatel, nenajdeme pouze jednu obec (Litovel) v okrese Olomouc.

³ (k 1. 1. 2010)

Obr. 1: Administrativní členění okresu Olomouc

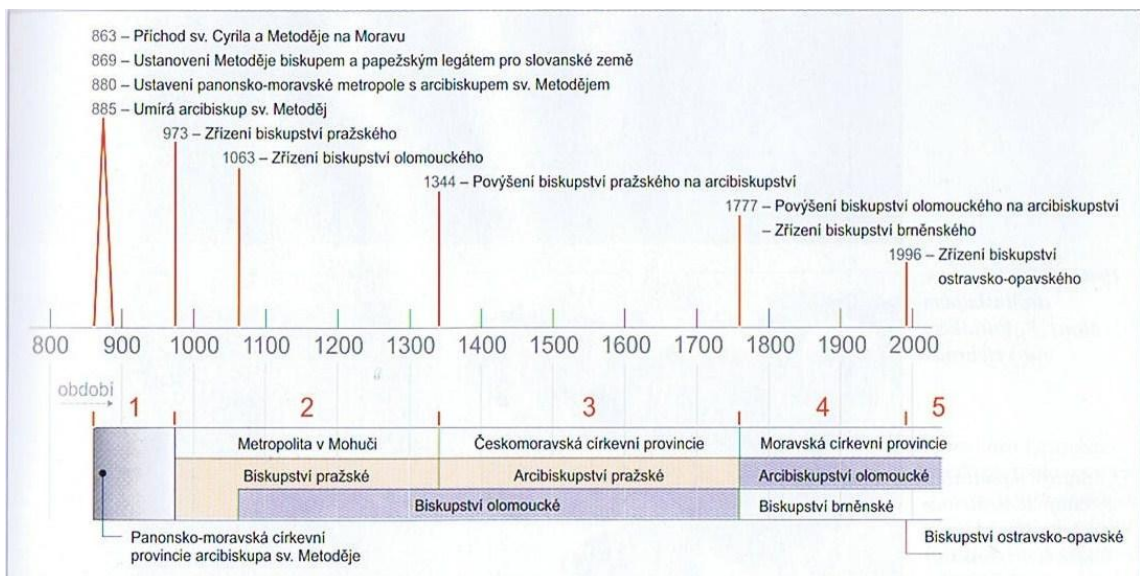
Zdroj: Český statistický úřad: Mapa administrativního rozdělení. Vlastní úpravy.

4. Základní charakteristika jednotlivých církví

Tato kapitola se zabývá základní charakteristikou sledovaných církví. Konkrétně zkoumá Církev římskokatolickou, Církev československou husitskou, Českobratrskou církev evangelickou a Církev pravoslavnou. Mimo základní informace a rysy je v kapitole obsažen i stručný historický vývoj jednotlivých církví.

4.1 Církev římskokatolická

Římskokatolická církev je nejrozšířenější a nejpočetnější církví na světě. V České republice v roce 2001 se k této církvi přihlásily více než čtyři pětiny (83,4 %) všech věřících. V absolutním počtu se jedná o 2,7 milionu občanů představujících zhruba jednu čtvrtinu (26,8 %) z celkového počtu obyvatel (ČSÚ, online 2011).

Obr. 2: Časové schéma k historii arcibiskupství panonsko-moravského a biskupství a arcibiskupství olomouckého.

Zdroj: Odehnal, 1999.

Vliv církve na území Čech i Moravy měli zejména misionáři z Bavorska.

V polovině 9. století se na Moravě ujal vlády kníže Rastislav, který požádal tedy roku 863 byzantského císaře Michala III. o vyslání východokřesťanské misie. Příchod Konstantina a Metoděje přineslo mnoho změn⁴. V roce 973 vzniklo v Praze biskupství, což mělo pro Čechy význam i z hlediska nezávislosti a rozvoje vzdělanosti. V roce 1063 bylo na Moravě zřízeno samostatné olomoucké biskupství. Za doby vlády Karla IV.

⁴ Hlaholice - staroslovanské písmo, do tohoto jazyka byla přeložena Bible, v staroslovanštině byly slouženy i mše.

došlo v českých zemích k dovršení církevní organizace. Pražské biskupství bylo povýšeno na arcibiskupství, prvním pražským arcibiskupem se stal Arnošt z Pardubic. Husitské války znamenaly pro české země pohromu a pozice katolické církve byla zejména v Čechách citlivě oslabena. Za Ferdinandovy vlády přišli do českých zemí roku 1556 Jezuité, kteří se snažili nejen o nápravu a sjednocení církve, ale i o obnovu vzdělání. V roce 1561 byl obsazen znovu úřad pražského arcibiskupa, který byl od roku 1421 prázdný. Po ukončení třicetileté války začal císař Ferdinand III. Habsburský uplatňovat proti nekatolíkům ostřejší metody, čímž ještě za své vlády docílil toho, že se katolická církev stala dominantní církví. V roce 1781 vydal císař Josef II. Toleranční patent, který umožňoval vyznávat další náboženství. V rámci politiky "josefinismu"⁵ došlo v 2. polovině 18. století také k reorganizaci církevní správy. Již roku 1777 byla jižní část olomoucké diecéze přeměněna na biskupství brněnské a samotné olomoucké biskupství bylo povýšeno na arcibiskupství. V roce 1785 vznikla oddělením části pražského arcibiskupství diecéze českobudějovická. Do samostatného státu nevstoupila katolická církev příznivě. Několik desetiletí trvající agitace mladočeských a realistických kruhů přinesla své ovoce. Servilní postoj církevní hierarchie k národnostně nespravedlivé monarchii a prorakousky zaměřená část katolického tisku budily odpor české veřejnosti. Širokou odezvu našlo heslo "Řím musí být souzen a odsouzen," což vyvrcholilo vandalským zničením Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Útoky nabyly takového rázu, že pražský arcibiskup Pavel Huyn utekl do Říma, olomoucký arcibiskup Lev Skrbenský byl rovněž bezmocný. Vedení církve se ujala fakticky Jednota katolického duchovenstva. Ta přišla k papeži s reformními požadavky, s kterými uspěla jen částečně. Jednota se rozštěpila a asi 200 nespokojených kněží založilo Církev československou. Spory se podařilo urovnat teprve roku 1927, kdy se podařilo sjednat zásadní dohodu mezi státem a církví zvanou "modus vivendi." V tomto období se dle sčítání hlasů 80% obyvatel přihlásilo ke katolické církvi, 7% k evangelíkům, 5% k církvi československé, 5% bylo bez vyznání, 3% byli Židé a menší náboženské společnosti. Roku 1928 byly obnoveny styky Československa s Vatikánem. Po komunistickém převratu roku 1948 se církev stala pro komunisty jedním z úhlavních nepřátel. Po listopadu 1989 církev znovu nabyla své svobody, ovšem k odluce církve od státu prozatím nedošlo.

---

⁵ Souhrn reforem Josefa II.

Po rozdělení Československa došlo v 90. letech k určité úpravě církevních struktur. Jednak došlo k zániku Československé biskupské konference a oddělení české a slovenské části katolické církve a církev na území ČR začala reprezentovat Česká biskupská konference, jednak byly v devadesátých letech zřízeny dvě nové diecéze: plzeňská (1993) a ostravsko-opavská (1996), (Kadlec, 1991).

Tab. 2: Organizační struktura římskokatolické církve

ČESKÁ CÍRKEVNÍ PROVINCIE	MORAVSKÁ CÍRKEVNÍ PROVINCIE
Arcidiecéze pražská	Arcidiecéze olomoucká
Diecéze českobudějovická	Diecéze brněnská
Diecéze královéhradecká	Diecéze ostravsko-opavská
Diecéze litoměřická	
Diecéze plzeňská	

Zdroj: Katolická církev v České republice. Diecéze v ČR. Vlastní úpravy.

4.2 Českobratrská církev evangelická

Českobratrská církev evangelická (ČCE) je druhá největší církev působící na území České republiky. Během sčítání lidu z roku 2001 se k ní hlásilo 117 212 obyvatel ČR, což z ní činí největší protestantskou církev v zemi (ČSÚ, online 2011).

Českobratrská církev evangelická vznikla v roce 1918 sloučením dvou evangelických církví augsburského a helvetského vyznání. Augsburské i helvetské církve byly v českých zemích jediné dvě protestantské církve povolené Tolerančním patentem roku 1781. O tomto spojení rozhodl generální sněm obou církví konaný 17. a 18. prosince 1918 v Praze. O rok později byl schválen a přijat název nově vzniklé církve: Českobratrská církev evangelická. Jejím symbolem byl kalich stojící na Bibli, který vyjadřoval spojení s tradicí české reformace a reformací kalvínskou a luterskou (Českobratrská církev evangelická, online 2011). Nově vzniklá unie kromě svých augsburských a helvetských tradic sama sebe chápe i jako pokračovatelku tradice české reformace, husitského hnutí, církve podobojí i Jednoty bratrské. Církev vydává časopis Český bratr (od roku 1924) a časopis pro mládež Bratrstvo (Českobratrská církev evangelická, online 2011).

Církev je zřízena a spravuje se podle zásad presbyterně-synodních ve třech stupních: sbory (základní jednotky církve), senioráty⁶ (společenství sborů spojených v určitém obvodu) a povšechný sbor (spravuje synodní rada v čele se synodním seniorem a synodním kurátorem). Okres Olomouc se nachází v Moravskoslezském seniorátu, který tvoří celkem 25 sborů. V roce 1906 začala třetí vlna vzniku sborů, a to právě v Olomouci.

4.3 Církev československá husitská

8. ledna 1920 vznikla Církev československá husitská⁷. Vznik této církve je spjat s bouřlivým náboženským hnutím, které započalo záhy po vzniku Československa v říjnu 1918. Za bezprostřední podnět, vedoucí k zahájení činnosti nové církve, je možno považovat nebývalý ohlas věřících na půlnoční mši, konanou katolickými reformními kněžími o vánocích roku 1919 v Praze, v českém jazyce, tedy ne latinsky, jak bylo ještě v té době předepsáno.

Organizační struktura církve československé husitské se skládá z náboženské obce⁸ (v čele s radou starších a duchovními), diecézí⁹ (v čele s diecézní radou a biskupem), ústřední rady (biskupové společně s volenými laiky v paritním zastoupení v čele s patriarchou), církevního zastupitelstva (přebírá s omezenou pravomocí funkci sněmu mezi jeho zasedáními) a sněmu – nejvyšší zákonodárný orgán (z každé náboženské obce duchovní a volení laici). Diecéze, která vznikla v Olomouci, se mohla řádně ustavit až v listopadu roku 1922, kdy množství státem schválených náboženských obcí na Moravě dosáhlo potřebného počtu.

Církev československá husitská za zdroje své nauky označuje snahu o návrat k prvotní církvi či k pravému jádru křesťanství. Pokračuje v učení Mistra Jana Husa a husitství. Nauka církve vychází ze závěrů radikální části české katolické moderny vedené Karlem Farským a dalšími katolickými duchovními, kteří se na přelomu let 1919 a 1920 odštěpili od římskokatolické církve. Mezi Církví československou husitskou a historickým husitstvím není přímá institucionální návaznost. Přívlastek - husitská - je pojmem, charakterizujícím kořeny její teologie (Církev československá husitská, online 2011).

---

⁶ Českobratrská církev evangelická má celkem 14 seniorátů.

⁷ Do roku 1971 pouze Církev československá.

⁸ Zahrnuje 300 obcí po celé České republice a na Slovensku.

⁹ V ČR: v Praze, Plzni, Hradci Králové, Brně, Olomouci, v SR v Bratislavě.

Při sčítání lidí, domů a bytů v roce 2001 se k této církvi přihlásilo necelých sto tisíc občanů (99 103), kteří představují asi jedno procento všech sečtených občanů (ČSÚ, online 2011).

4.4 Pravoslavná církev v českých zemích

K této církvi se v roce 2001 hlásilo 22 968 občanů ČR, což představuje podíl 0,2 % z celkového počtu obyvatel (ČSÚ, online 2011).

Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku je místní autokefální (samostatná a nezávislá) pravoslavná církev. Dnešní název má církev na základě sněmovního usnesením z prosince roku 1992 o změně názvu, do té doby nesla název Pravoslavná církev v Československu a pod tímto názvem byla od roku 1946 autonomním exarchátem¹⁰. Ruské pravoslavné církve, od roku 1951 pak získala od Ruské pravoslavné církve autokefalitu. Po druhé světové válce se českoslovenští pravoslavní rozhodli přejít zpod srbské pravoslavné církve pod ruskou. V roce 1950 se řady československých pravoslavných prudce rozrostly, když k nim komunistický režim násilím připojil řecké katolíky.

V současné době je Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku převážně církví cizinců, zejména v ČR počet praktikujících věřících z cizích zemí výrazně převyšuje počet pravoslavných z řad Čechů. Zejména imigrace ovšem působí, že poměrně rychle roste (ve srovnání sčítání lidu z let 1991 a 2001 vykázala 18% růst počtu stálých obyvatel, kteří se k ní hlásí). Čeští a slovenští pravoslavní se hlásí k tradici svatých Cyrila a Metoděje a jejich nástupců.

Pravoslavná církev v českých zemích je představována dvěma eparchiemi, Pražskou¹¹ a Olomoucko-brněnskou¹² (v jejich čele jsou biskupové). Do zkoumaného území spadají dva protopresbyteráty: Chudobínský a Olomoucký. Chudobínský okružní protopresbyterát zahrnuje 6 farností a 1 filiálku. Slouží zde 5 duchovních a 2 diákonů. Olomoucký okružní protopresbyterát s 5 farnostmi a 2 filiálkami je ústřední. Působí v nich 5 duchovních, 1 protodiákon a 1 diákon. Na území těchto dvou protopresbyterátů se nachází vzdělávací centrum Gorazdovo cyrilometodějské středisko duchovních

---

¹⁰ Nezávislá církevní administrativní jednotka.

¹¹ Pražská eparchie je rozdělena na šest okružních protopresbyterátů.

¹² Olomoucko-brněnská eparchie má také šest okružních protopresbyterátů.

setkání ve Vilémově¹³ a podobně zaměřená Pravoslavná akademie Vilémov. Fakultní teologické středisko pro bohoslovce dálkového studia z českých zemí bylo otevřeno v Olomouci roku 1990 (Pražská pravoslavná eparchie, online 2011).

---

¹³ Vilémov se nachází se v okrese Olomouc, ve SO ORP Litovel.

5. Zhodnocení sekularizačního procesu

Tato kapitola se pokusí zhodnotit proces odklonu populace od jednotlivých náboženství na Olomoucku, čili proces, který byl ve sledovaném období typický pro celou Českou republiku. Popsaný proces bývá označován jako sekularizace společnosti. Termín sekularizace pochází z latinského *seacularis*, což znamená světský, pohanský. V původním významu převedení nemovitého majetku, pozemků nebo institucí z církevního vlastnictví či správy do rukou státu, popř. nekatolických společenských vrstev. Od 19. stol. se tohoto výrazu užívá k označení kulturního procesu vymaňování různých prvků společenského individuálního života (politiky, morálky, názorů, vědy, školství atd.) z přímého vlivu náboženství a církví. V teologickém smyslu se chápe jako profanace, odkřesťanštění a odpadnutí od Boha (Pavlincová, 1994).

5.1 Index ateizace

Vhodným ukazatelem, pomocí které lze výstižně vyjádřit sekularizační proces, je např. index ateizace. Tento ukazatel vyjadřuje, do jaké míry byl prostor zbývající v roce 1991 k potenciální úplné sekularizaci obyvatelstva do roku 2001 skutečně zaplněn (Daněk; Štěpánek, 1992). Pomocí tohoto ukazatele můžeme sledovat postupující stupeň sekularizace, poněvadž ve všech obcích okresu Olomouc dosahuje index ateizace kladných hodnot. Znamená to tedy, že z té části byl zaplněn potenciální náboženský prostor nevěřícími lidmi. Datovou základnou sledování jsou výsledky sčítání lidu z let 1991 a 2001. Za územní jednotky, na něž byla aplikovaná analýza, byly zvoleny správní obvody obcí s rozšířenou působností olomouckého okresu. Dále proběhlo jejich srovnání s okresem Olomouc a Českou republikou.

Tab. 3: Index ateizace dle SO ORP okresu Olomouc, okresu a ČR

Území	1991			2001			Index ateizace (%)
	Obyv.	Bez vyznání	Podíl	Obyv.	Bez vyznání	Podíl	
SO ORP Litovel	23 540	5 923	0,25	23 341	11 472	0,49	32,05
SO ORP Olomouc	157 056	57 980	0,37	158 717	92 170	0,58	33,54
SO ORP Uničov	23 091	7 392	0,32	23 096	13 144	0,57	36,62
SO ORP Šternberk	24 512	9 042	0,37	24 119	14 531	0,60	37,01
Okres	228 199	80 337	0,35	229 273	131 317	0,57	34,06
ČR	10 302 215	4 112 864	0,40	10 230 060	6 039 991	0,59	31,83

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Z výše uvedené tabulky je patrné, že SO ORP Litovel má nejnižší index ateizace ze všech správních obvodů okresu Olomouc, a to 32 %. Tato hodnota se také nejvíce přibližuje celkovému indexu ateizace v ČR. SO ORP Litovel zaujímá celkem 20 obcí, z nichž nejvyšší sekularizace proběhla v obci Střeň, kde se hodnota pohybuje nad 45 %. Střeň je svým indexem výrazně nad průměrem. Je to způsobeno zejména faktem, že se v dané obci během sledovaného období takřka nezměnil počet obyvatel, oproti tomu se počet obyvatel bez vyznání ve srovnání s rokem 1991 zvýšil více než o dvojnásobek. Naopak nejnižší indexy vykazovaly obce Vilémov (15,76 %) a Dubčany (17,17 %).

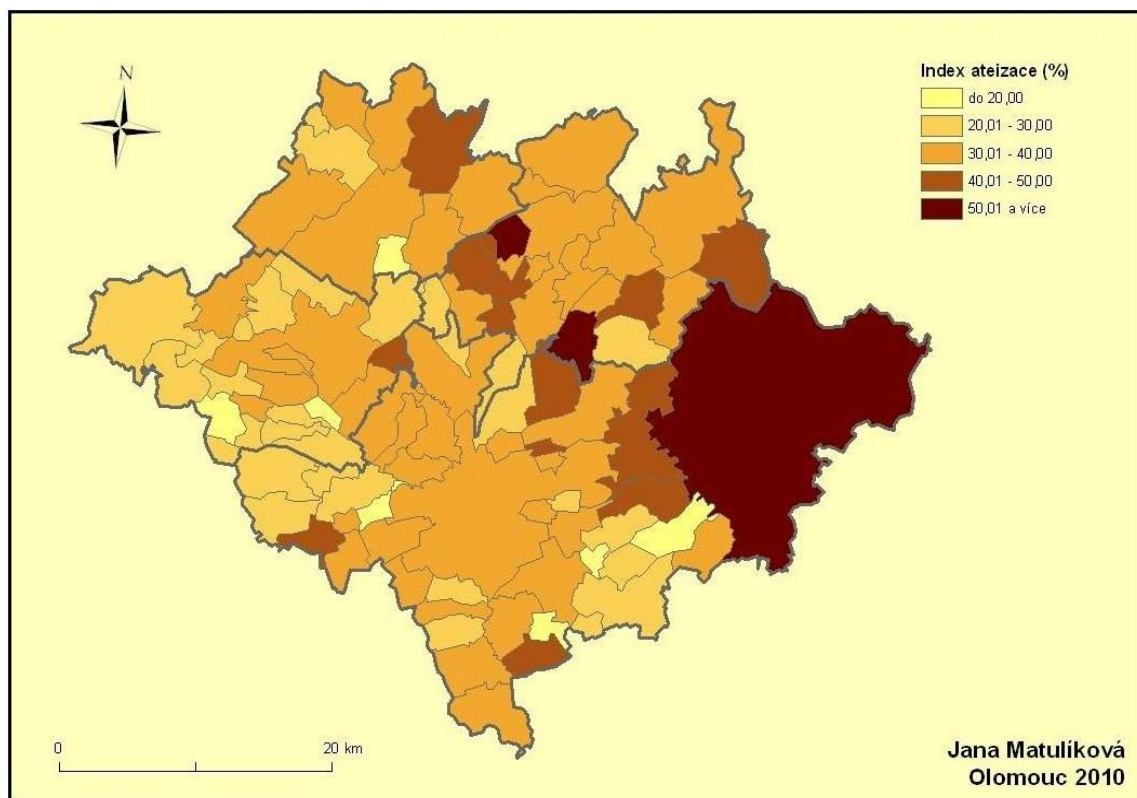
Druhá nejnižší hodnota indexu ateizace je spojena se SO ORP Olomouc, v němž se nachází největší počet obcí (45). Výsledná hodnota se zde pohybuje kolem 34 %, což je srovnatelné s okresním průměrem. Nejvyšších hodnot dosahuje obec Libavá, přes 60 %, což je způsobeno polohou obce, která se nachází ve vojenském újezdě. Přítomnost příslušníků armády může stát v pozadí tohoto faktu. Více než 46 % prokázaly také Hlubočky (46,36 %), kde se během desetiletí počet obyvatel bez vyznání zvýšil o 1 182. Pouze o dvě desetiny se zvýšil podíl obyvatel bez vyznání v obci Svěsedlice. Tato obec je sekularizací zasáhnuta nejméně z celého okresu Olomouc.

K poměrně intenzivnímu procesu sekularizace společnosti došlo i v dalším sledovaném správním obvodě ORP Uničov. Nejvíce obyvatel bez vyznání absolutně přibýlo ve dvou nejpočetnějších obcích – Uničově a Dlouhé Loučce. Druhá jmenovaná obec dosáhla nejvyššího indexu, přes 40 %. Spodní hranici zaujímá obec Želechovice,

kde se hodnota pohybuje těsně pod 20 %.

Největší hodnota indexu ateizace byla prokázána v případě SO ORP Šternberk (37,01 %). Počtem obcí i jejich průměrnou velikostí vyjádřenou jejich obyvateli je toto území téměř srovnatelné se SO ORP Litovel. Index ateizace však vyšel zcela rozdílně. Zatímco u SO ORP Litovel je proces sekularizace nejnižší, u SO ORP Šternberk je naopak nejvyšší z celého okresu, a to mírně přes 37 %. Extrémních hodnot indexu bylo dosaženo hned v několika obcích (Domašov u Šternberka, Řídeč, Lužice), přičemž nejvyšší hodnota překračující šedesát procent je spojena s obcí Domašov u Šternberka (60,32 %). Tato obec se tak spolu s Libavou v rámci okresu stala sekularizací nejvíce zasaženou obcí.

Z obrázku 1 lze rozdělit území okresu Olomouc na dvě oblasti. Severní část sledovaného území je více náchylná na ateizaci (SO ORP Uničov, SO ORP Šternberk). Naopak jihozápadní a jihovýchodní část zkoumané oblasti (SO ORP Litovel, SO ORP Olomouc) vykazuje nižší index ateizace a tedy zachování vyšší religiozity obyvatelstva vlivem pomaleji postupující sekularizace.

Obr. 3: Index ateizace v obcích okresu Olomouc v letech 1991 – 2001.

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Pokud se zaměříme na index ateizace z pohledu katastrálních územní obcí, můžeme z obrázku vidět prohloubení prostorové diferenciaci mezi východní a západní částí okresu Olomouc. Na východě území je patrná nejvyšší koncentrace sekularizace, tedy nachází se zde nejvíce „ateizované“ území, ve srovnání se zbytkem sledované oblasti. Nejvyššími hodnotami disponují tři „ostrovy“ nejpostiženějších obcí (Domašov u Šternberka – 60,32 %, Libavá – 60,19 % a Řídeč – 54,37 %). V jejich blízkém sousedství je zastoupeno několik obcí s druhým nejpočetnějším intervalem indexu ateizace (40-50 %), jmenovitě např. Norberčany, Hraničné Petrovice nebo Lužice. V těchto oblastech náboženská víra, resp. odklon od ní výrazným způsobem ovlivňují sociální, demografické, ekonomické i politické chování obyvatel. Oproti tomu nejnižší index ateizace vykazují obce nejzápadnější části okresu Olomouc. Zde lze pozorovat zřejmý pás obcí plynoucí od severozápadu k jihovýchodu (např. Bouzov, Vilémov, Náměšť na Hané). Tyto obce jsou s náboženstvím pevně spjaty a index ateizace u nich nepřekročil hranici 30 %. Jednou z příčin udržení náboženství a jeho tradic v této oblasti může být přítomnost Pravoslavné akademie ve Vilémově.

5.2 Vývoj náboženské struktury obyvatelstva

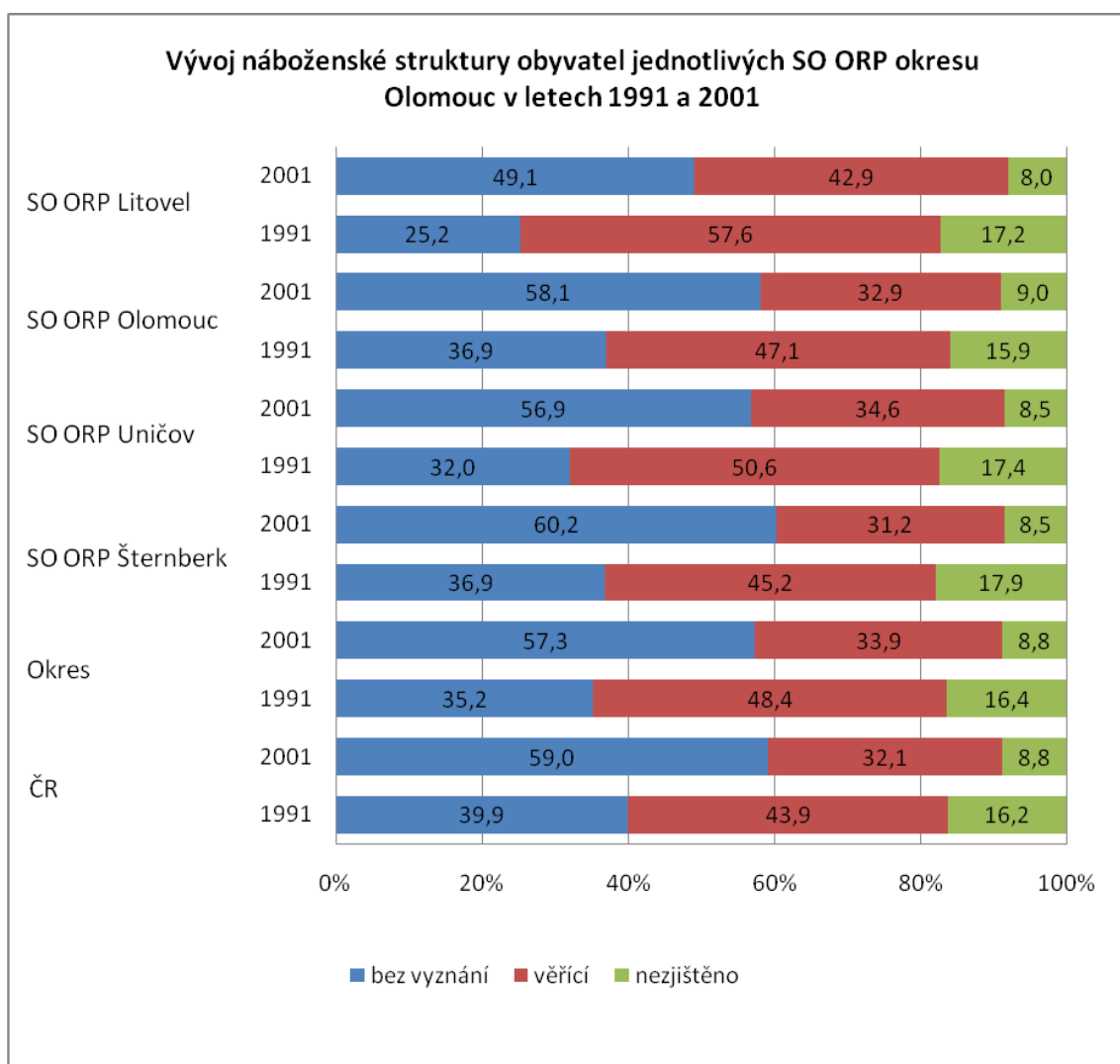
Níže uvedený graf znázorňuje procentuální zastoupení osob bez vyznání, osoby věřící a osoby, které při sčítání v roce 1991 a 2001 otázku víry nezodpověděly. Sledovaným územím jsou jednotlivé SO ORP okresu Olomouc, spolu se srovnáním celého okresu a České republiky.

Nejvyšší podíl osob bez vyznání na počátku sledovaného období vykazuje SO ORP Šternberk, srovnatelný s SO ORP Olomouc (36,9 %). Na konci období však SO ORP Olomouc ztrácí na SO ORP Šternberk 2,1 %. SO ORP Litovel představuje nejnižší hodnoty osob bez vyznání, a to jak na počátku (25,2 %), tak i na konci (49,1 %) sledovaného období. Nejvyšší nárůst nevěřících během desetiletí dosáhl správní obvod ORP Uničov, kdy se podíl navýšil téměř o 25 %. Relativně nejvíce věřících zaujímá SO ORP Litovel a naopak nejméně věřících SO ORP Šternberk, a to jak v roce 1991, tak v roce 2001.

Možnosti neodpovědět na otázku týkající se náboženství a víry využilo obyvatelstvo okresu Olomouc s podílem 16,4 % v roce 1991. O deset let později se podíl v kategorii nezjištěno snížil o 7,6 procentního bodu. Obecně k tomu ještě poznamenejme, že ve skutečnosti se jedná o několik kategorií osob. Mohou být mezi

nimi např. jak věřící tak osoby bez vyznání, kteří z principu odmítli toto zjišťování jako zásah do soukromí. Odpověď nevyplnily i osoby, kterým jsou tyto otázky lhostejné a nezajímají je, nebo rovněž osoby vycházející jen z dobrovolnosti vyplnění odpovědi na tuto otázku. V roce 1991 bylo s ohledem na existující diskuse ohledně této otázky rozhodnuto o možnosti odpověď neuvést. V roce 2001 byla již možnost neodpovědět zakotvena v zákoně o sčítání a to formulací, že tento údaj „vyplní každý podle svého rozhodnutí“ (ČSÚ, online 2011).

Obr. 4: Vývoj náboženské struktury obyvatelstva na Olomoucku v letech 1991 a 2001
 Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

6. Vývoj počtu členů vybraných církví pomocí bazického indexu

Následující kapitola se zaměřuje na vývoj počtu členů vybraných církví pomocí bazického indexu. Metoda bazického indexu je vhodný a názorný ukazatel, který slouží k porovnávání časových řad a k analýze vývojových trendů. Analýza podrobně sleduje změny mezi roky 1991 a 2001 v rozmístění čtyř hlavních skupin obyvatelstva podle náboženského vyznání (římskokatolické, evangelické, pravoslavné a husitské) a věřící v jednotlivých SO ORP okresu Olomouc. Částečně se kapitola dotýká i ostatních kategorií - ostatní církve, bez vyznání a nezjištěno.

Tab. 4: Vývoj počtu členů vybraných církví pomocí bazického indexu dle SO ORP okresu Olomouc (v %)

SO ORP okresu Olomouc	Věřící celkem	Církev římskokatolická	Českobratrská církev evangelická	Pravosl. církev v českých zemích	Církev československá husitská	ostatní	bez vyznání	nezjištěno
SO ORP Litovel	73,8	71,4	37,9	65,6	78,2	878,4	193,7	46,0
SO ORP Olomouc	70,6	65,7	54,2	84,2	62,4	785,8	159,0	57,0
SO ORP Šternberk	67,9	63,3	40,6	65,1	58,0	746,2	160,7	46,9
SO ORP Uničov	68,5	64,6	59,5	63,9	70,6	757,6	177,8	48,6
Okres	71,0	66,1	51,8	72,3	65,2	783,8	163,5	53,7
ČR	72,7	68,2	57,5	118,7	55,7	275,1	146,9	54,2

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Z tabulky vyplývá, že u žádné z uvedených církví nedošlo u správních obvodů k vzestupnému vývoji počtu členů. Tedy žádná hodnota nepřekročila stoprocentní hranici, což vyjadřuje úbytek členů u všech analyzovaných církví mezi roky 1991 a 2001. K nejvyššímu úbytku členů došlo ve správním obvodě ORP Litovel u Českobratrské církve evangelické (index 37,9 %), naopak nejnižší úbytek zaznamenali věřící Pravoslavné církve v SO ORP Olomouc (index 84,2 %).

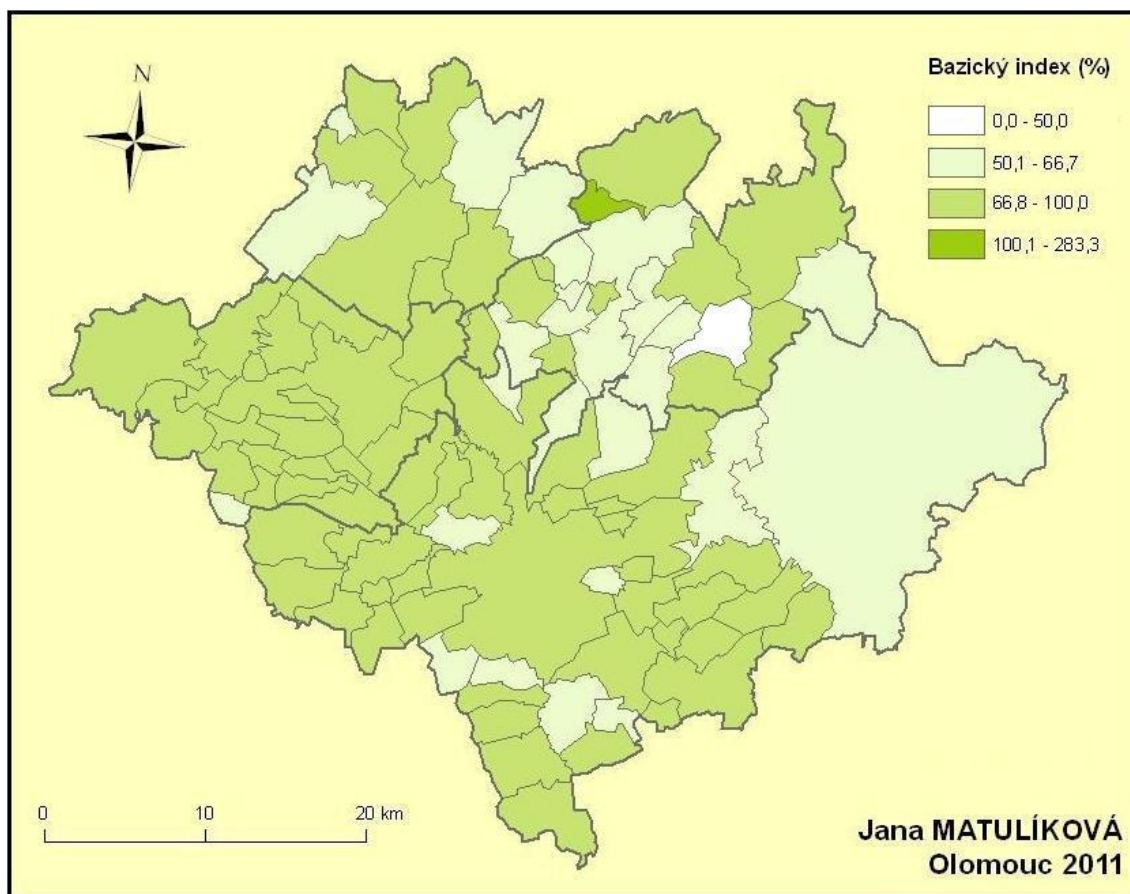
Kategorii ostatní církve zaznamenala výraznou změnu. V absolutních číslech byl nárůst osob v této kategorii velice výrazný. Z 667 věřících v roce 1991 se počet navýšil

na 5 228 osob v okrese Olomouc. Podíl všech věřících v roce 1991 dosahoval hodnoty 0,6 %. O desetiletí později se hodnota navýšila o 6,1 procentního bodu. V kategorii ostatních církví došlo k nárůstu ve všech správních obvodech. K nejvýraznější změně došlo u obce Lutín (SO ORP Olomouc), kde se z jedné věřící osoby počet zvýšil na 51 věřících. K podobnému navýšení došlo také u obcí Grygov (SO ORP Olomouc), Litovel (SO ORP Litovel) nebo Troubelic (SO ORP Uničov). Z celého okresu pouze dvě obce zaznamenaly pokles věřících v této kategorii. Konkrétně se jedná o obci Újezd (SO ORP Uničov) a Hlásnici – hodnota indexu 42,9 % (SO ORP Šternberk).

Počty osob, které ve sčítacích listech zaškrtnou možnost bez vyznání se stále zvyšují, což dokazuje i výše uvedená tabulka 1. Z celkového počtu obyvatel dosahoval podíl lidí bez vyznání v roce 1991 více než jedné třetiny (35,2 %). V roce 2001 už vzrostl pod hranici 60 %. Ve srovnání s celou Českou republikou byl nárůst osob bez vyznání v okrese Olomouc intenzivnější, když hodnota indexu v případě okresu Olomouc vystoupala na 163,5 %, kdežto v případě ČR dosáhla hodnota ukazatele 146,9 %. V SO ORP Litovel se počty bezvěrců téměř zdvojnásobily (index 193,7 %). Nejvíce nevěřících přibýlo v obci Komárov, zde bazický index vykazuje hodnotu 537,5 %. V opačném případě se stav téměř nezměnil v obci Svěsedlice (index 109,6 %), která náleží správnímu obvodu ORP Olomouc.

Osob, které z jakéhokoliv důvodu otázku týkající se náboženství vůbec nevyplnilo, ubylo zhruba o polovinu (53,7 %). Pouze u jedné sedminy obcí došlo k nárůstu osob v kategorii nezjištěno (např. Svěsedlice, Kožušany-Tážaly nebo Lipinka). V jednotlivých správních obvodech panuje u této skupině vyrovnanost hodnot indexu, jen u SO ORP Olomouc je hodnota indexu vyšší. Pouze o půl procentní bod se liší průměr okresu Olomouc s průměrem ČR. Z dosaženého vývoje lze tedy vyjádřit obecné stanovisko, že společnost se stále více přibližuje k rozdělení pouze na věřící a nevěřící.

6.1 Věřící

Obr. 5: Vývoj počtu věřících pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 - 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Z pohledu prostorového rozložení věřícího obyvatelstva je z výše uvedeného obrázku patrné prohloubení úrovní poklesu mezi severovýchodní a jihozápadní částí okresu Olomouc. Severovýchodní část tvoří převážně obce s vyšším poklesem věřících (intervaly bazického indexu 0,0 – 50,0 a 50,1 – 66,7 %), konkrétně se jedná zejména o obce správního obvodu ORP Šternberk, kde je patrná koncentrace úbytku. Stejných hodnot zaznamenala i východní část sledovaného území (Libavá, Hlubočky, Norberčany). Za povšimnutí stojí zmínit i jižní část okresu, kde je patrný úzký pás čtyř obcí, jejíž hodnoty bazického indexu se pohybují od 50,1 – 66,7 %. Tento pás zahrnuje obce Bystročice, Kožušany-Tážaly, Grygov, Krčmaň, směřující od západu k východu. Téměř celý SO ORP Litovel vykazuje nejnižší pokles (index 66,8 – 100,0 %), pouze u obce Olbramice dosáhl bazický index hodnoty 61,8 %. Mírným pozitivem pro vývoj počtu věřících v okrese Olomouc, může být fakt, že u žádné z obcí nedošlo k poklesu

počtu věřících pod 50% hranici. K nejméně snížení nábožensky založených osob došlo u obce Hraniční Petrovice (SO ORP Šternberk) - index 50 %. Z 90 věřících v roce 1991 klesl počet v roce 2001 na 45 věřících. Naopak nejnižší snížení zaznamenala obec Želechovice (SO ORP Uničov) – index 84,6 %. Pouze jediná obec - Mutkov (SO ORP Šternberk) vykazuje nárůst. Zde počet věřících osob vzrostl během desetiletí z 6 (r. 1991) na 17 (r. 2001).

6.2 Církev římskokatolická

Dominující postavení mezi církvemi v ČR má tradičně Církev římskokatolická. Nejinak je tomu i v okrese Olomouc. V roce 2001 se v tomto okrese přihlásily k římskokatolickému vyznání více než čtyři pětiny (84,1 %) všech věřících. V absolutních číslech se jedná o 65 tisíc občanů. To představuje takřka třetinu (28,6 %) z celkového počtu obyvatel okresu Olomouc. Zatímco u relativních čísel došlo oproti roku 1991 jen k mírnému poklesu podílu katolíků na všech věřících, způsobenému především nárůstem počtu osob v kategorii ostatní církve a náboženské organizace, v absolutních číslech byl pokles osob hlásících se k této církvi velmi výrazný. Ve srovnání se zjištěnými údaji v roce 1991 se jedná o úbytek 33 619 osob, představujících snížení o téměř celou jednu třetinu (33,9 %). Ve srovnání s dalšími dvěma nejvýznamnějšími církvemi je však nutno konstatovat, že v jejich případě je pokles ještě zřetelnější. Z grafu je patrná vyrovnanost hodnot bazického indexu římskokatolické církve ve všech správních obvodech. Nejnižší procentuální ztrátu vykazuje SO ORP Litovel (ztráta 28,6 %), který je nejen nad průměrem okresu Olomouc ale i nad průměrem ČR. Na druhou stranu pouze u tří obcí klesl index mírně pod úroveň 50 % (Libavá, Řídeč, Hraničné Petrovice). Naopak římských katolíků přibýlo jen u jedné jediné obce z celého okresu – Mutkov (index 183,3 %). V roce 1991 se zde k této církvi hlásilo 6 osob z celkového počtu 22 obyvatel, o deset let později vzrostl počet na 11 věřících a 38 obyvatel. Téměř beze změny jsou Haňovice, které ztratily pouhých 4,5 procentního bodu.

6.3 Českobratrská církev evangelická

Na třetí místo nejpočetnější církve v okrese Olomouc, se řadí Českobratrská církev evangelická s více než tisícem a půl věřícími. Oproti výsledkům sčítání v roce 1991 zaznamenala rovněž tato církev v okrese podstatný úbytek věřících, ve srovnání s uváděnými církvemi v tabulce, dokonce nejvyšší. Počet osob hlásících se k této církvi

se snížil, v průběhu uplynulých deseti let, téměř o polovinu (48,2 %). Pod průměr okresu se dostal správní obvod ORP Litovel (index 37,9 %). Zde je úbytek nejmarkantnější ze všech sledovaných církví, počet věřících se snížil o více než tři pětiny. U všech jeho obcí se bazický index pohybuje pod 50 %. Druhý nejvyšší schodek nastal u správního obvodu Šternberk (index 40,6 %). V případě samotných obcí zjistíme, že pouze u čtyř z celkového počtu 96 obcí, došlo k nárůstu členů Českobratrské církve evangelické - Těšetice (na index 250 %), Bystročice (na index 200 %), Újezd (na index 173,7 %), Mladějovice (na index 150 %). Opačně, nejvyšší ztráty vznikly v obcích: Grygov (5,5 %), Samotišky (7,7 %), Doloplazy (7,7 %) nebo Štarnov (9,1 %).

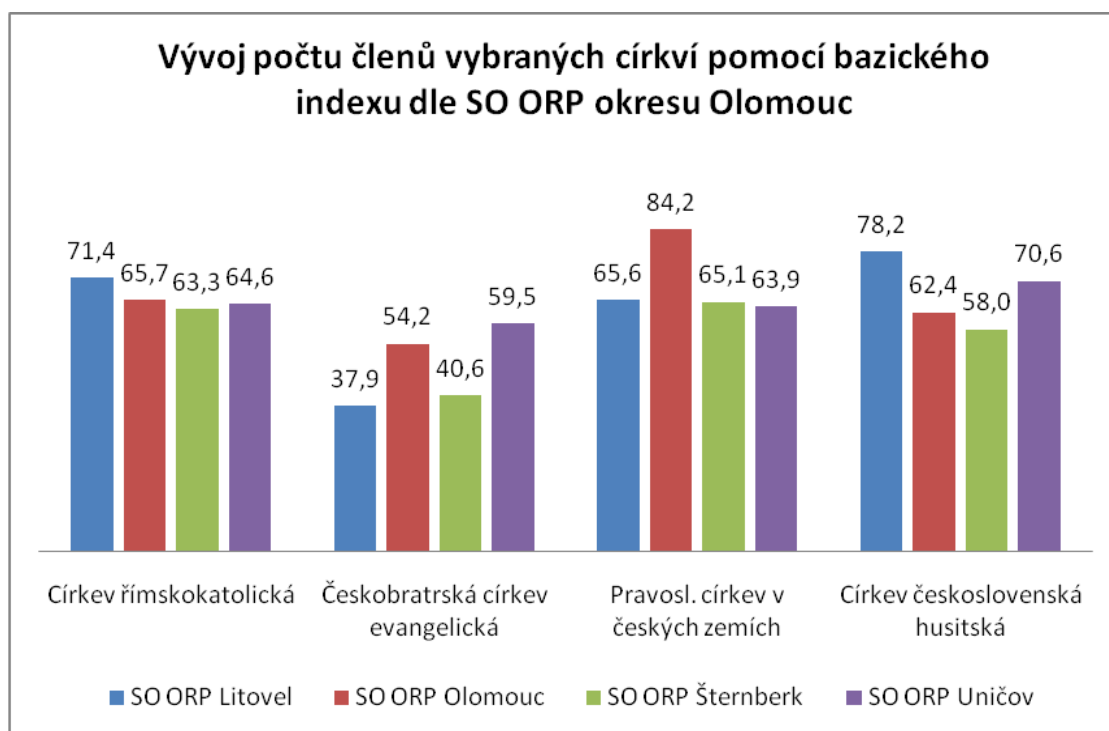
6.4 Pravoslavná církev v českých zemích

Nejnižší ztráty vykazuje církev pravoslavná (index 72,3 %). Pouze u této církve ze čtyř zkoumaných nedošlo mezi roky 1991 a 2001 ke snížení podílu pravoslavných na všech věřících. Podíl pravoslavných vzrostl o pouhou desetinu procentního bodu (ze 1,4 % na 1,5 %). V absolutním počtu se jedná v roce 2001 o 1 129 občanů představujících 0,5 % z celkového počtu obyvatel okresu. Přestože v okrese Olomouc nemá tato církev výrazně velké zastoupení věřících, je s tímto regionem úzce spjata. Důkazem toho je například umístění sídla biskupa olomoucko-brněnské eparchie v Olomouci na Masarykově třídě nebo vznik pravoslavné akademie – Orhodoxa ve Vilémově. Mezi další centra této ortodoxní církve je nutné zahrnout také Chudobín (místní část Litovle), Uničov nebo Štěpánov. Z jednotlivých správních obvodů je na tom nejlépe SO ORP Olomouc (index 84,2 %). To platí jak u pravoslavné církve, tak ze všech vybraných církví. Nejvíce se o tento fakt zasloužila obec Příkazy (index 466,7 %), kde došlo k navýšení z šesti na dvacet osm pravoslavných věřících. U ostatních správních obvodů je index vyrovnaný a jejich střední hodnota se pohybuje na 64,75 %.

6.5 Církev československá husitská

V roce 1991 se v okrese Olomouc přihlásilo k této církvi 5,5 % všech věřících. O dekádu později to bylo už 5 % všech věřících. V absolutním počtu se jedná o změnu z 6 000 na necelé 4 000 občanů hlásících se k československé církvi husitské, což představuje snížení o více než jednu třetinu (34,8 %). Z celkového počtu obyvatel okresu Olomouc je analyzovaná hodnota těchto věřících 2,6 % pro rok 1991 a 1,7 % pro

období o deset let později. Nejméně věřících ubylo ve správním obvodě ORP Litovel a to o více než jednu pětinu (21,8 %). O něco více došlo ke snížení v SO ORP Uničov (29,4 %). Naopak nejvyššího úbytku v husitské církvi dosahují ostatní dva správní obvody ORP Olomouc a ORP Šternberk. U druhého jmenovaného obvodu hodnota indexu klesla na 58 %, tedy počet věřících husitů klesl o více než dvě pětiny. Pokud se zaměříme na jednotlivé obce okresu Olomouc zjistíme nárůst počtu těchto věřících u 14 obcí s celkového počtu 96 obcí (např. Doloplazy, Huzová, Želechovice). Nejvyšší úbytek zaznamenala obec Krčmaň, u které došlo ke snížení o 85,7 %. K dalšímu výraznému snížení dospěly i obce Loučka, Dub nad Moravou nebo Lužice.

Obr. 6: Vývoj počtu členů vybraných církví pomocí bazického indexu dle SO ORP okresu Olomouc

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

7. Analýza s pomocí korelačního počtu

Religiozita obyvatelstva souvisí s dalšími jevy a ukazateli. Tato kapitola je tedy zaměřena na korelační analýzu, která udává vzájemnou závislost vybraných ukazatelů a religiozity. Analýza hodnotí závislost náboženské struktury populace na populační struktuře obyvatel určené na základě pohlaví, národnosti, věku, vzdělání a sídelní struktury. Výpočet koeficientu korelace je doplněn také koeficientem determinace. Níže uvedené tabulky zachycují výsledky statistického zpracování vstupních dat. Výběr charakteristik pro korelační analýzu byl inspirován prací H. Brotánkové (2003).

Tab. 5: Výsledky korelační analýzy věřícího obyvatelstva s vybranými ukazateli pro roky 1991 a 2001

Podíl religiozity	1991					2001				
	Gender	65 +	M+S národ.	VŠ	Sídelní struktura	Gender	65 +	M+S národ.	VŠ	Sídelní struktura
korelační koeficient	0,076	0,616	0,194	-0,238	-0,249	0,036	0,489	0,397	-0,166	-0,195
koeficient determinace	0,6%	38,0%	3,8%	5,7%	6,2%	0,1%	23,9%	15,8%	2,8%	3,8%

Zdroj: Český statistický úřad 1991 a 2001. Vlastní úpravy.

Velice nízká hodnota vyšla pro korelaci s podílem žen a mužů. Během desetiletí hodnota korelačního koeficientu klesla z 0,076 (1991) na 0,036 (2001). Předpoklad více věřících žen než mužů se tedy nepodařilo prokázat. V obou sledovaných letech se potvrdila střední pozitivní závislost (Brotánková 2003) podílu obyvatel starších 65 let. U obcí s vyšším počtem osob byl v roce 1991 prokázán větší počet věřících v této věkové skupině. Během deseti let však došlo k poklesu korelační těsnosti, tedy obyvatelstvo starší 65 let bylo více sekularizované než v roce 1991. I přes vysoký počet osob hlásících se při sčítání 1991 k moravské a slezské národnosti, vykazuje korelační koeficient v tomto roce pouze slabou závislost. Naopak proti očekávání se hodnota korelace s moravskou a slezskou národností v roce 2001 zvýšila a dosáhla střední pozitivní závislosti. Korelační analýza také potvrdila předpokládanou velmi nízkou závislost vysokoškolské obyvatelstva. Obce s vyšším podílem vysokoškoláků

vykazovaly religiozitu nižší. Potvrdila se slabá nepřímá závislost sídelní struktury na věřících. Zjištěná slabá nepřímá závislost religiozity s podílem osob v obcích okresu Olomouc znamená, že větší města mají podle očekávání nižší podíl věřících.

Tab. 6: Koeficienty korelace a determinace mezi strukturou populace dle pohlaví a vybranými církvemi

gender	1991				2001			
	římští katol.	evangel.	pravosl.	husité	římští katol.	evangel.	pravosl.	husité
korelační koeficient	0,034	0,163	-0,054	0,142	-0,005	0,144	-0,006	0,071
koeficient determinace	0,1%	2,7%	0,3%	2,00%	0,0%	2,1%	0,0%	0,50%

Zdroj: Český statistický úřad 1991 a 2001. Vlastní úpravy.

Z tabulky 6 můžeme dobře vidět neprokázanou statistickou závislost mezi věřícími jednotlivých církví a podílem žen a mužů v okrese Olomouc. U všech sledovaných církví došlo k poklesu věřících. Nejvyšších hodnot korelačního koeficientu dosahuje církev evangelická, která vykazuje v obou sledovaných letech velmi slabou závislost. Z koeficientu determinace tedy vyplývá, že na podíl věřících nemá pohlaví téměř vliv.

Tab. 7: Koeficienty korelace a determinace mezi podílem věkové skupiny 65+ a vybranými církvemi

Podíl věkové skupiny 65 +	1991				2001			
	římští katol.	evangel.	pravosl.	husité	římští katol.	evangel.	pravosl.	husité
korelační koeficient	0,556	-0,143	-0,009	0,171	0,447	0,036	0,036	0,125
koeficient determinace	30,9%	2,0%	0,0%	2,90%	20,0%	0,1%	0,1%	1,60%

Zdroj: Český statistický úřad 1991 a 2001. Vlastní úpravy.

Věková skupina obyvatel 65 let a starších je pro vývoj religiozity velice podstatná. Zatímco se v případě věřících potvrdila střední pozitivní závislost, u církví evangelické a pravoslavné je patrná sice velice slabá, ale negativní závislost. Středně silnou závislost vykazují římští katolíci, a to jak v roce 1991, tak v roce 2001. Toto je

podmíněno celkovým vysokým počtem věřících starších 65 let v této nejrozšířenější církvi a také to je důkazem, že římský katolici se rekrutují zejména ze starší věkové generace. Zajímavostí jsou také zcela vyrovnané hodnoty korelačního koeficientu a koeficientu determinace u evangelíků a pravoslavných v roce 2001.

Tab. 8: Koeficienty korelace a determinace mezi podílem moravské a slezské národnosti a vybranými církvemi

Podíl moravské a slezské národnosti	1991				2001			
	římský katol.	evangel.	pravosl.	husité	římský katol.	evangel.	pravosl.	husité
korelační koeficient	0,208	-0,124	0,037	-0,146	0,366	-0,177	0,014	-0,138
koeficient determinace	4,3%	1,5%	0,1%	2,10%	13,4%	3,1%	0,0%	1,90%

Zdroj: Český statistický úřad 1991 a 2001. Vlastní úpravy.

Stupně statistické závislosti věřících jednotlivých církví na podílu obyvatel moravské a slezské národnosti v okrese Olomouc se pohybovaly od slabé negativní závislosti u evangelíků až po středně pozitivní závislosti římských katolíků. U římskokatolické a evangelické církve je patrný během desetiletí nárůst korelačního koeficientu, zatímco u zbývajících dvou vyznání je tomu opačně. Počet římských katolíků v roce 2001 je ovlivněn podílem obyvatel moravské a slezské národnosti.

Tab. 9: Koeficienty korelace a determinace mezi podílem vysokoškolsky vzdělaných a vybranými církvemi

Podíl vysokoškolsky vzdělaných	1991				2001			
	římský katol.	evangel.	pravosl.	husité	římský katol.	evangel.	pravosl.	husité
korelační koeficient	-0,221	0,028	-0,139	0,104	-0,175	-0,009	-0,187	0,172
koeficient determinace	4,9%	0,1%	1,9%	1,10%	3,1%	0,0%	3,5%	3,00%

Zdroj: Český statistický úřad 1991 a 2001. Vlastní úpravy.

V kategorii vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a jejich vztahu k náboženství se projevila negativní nebo pouze velice slabá závislost. Vyšší zastoupení vysokoškoláků je patrné zejména ve velkých městech, která se jeví jako více sekularizovaná. Nejvyšší

závislost věřících na podíl vysokoškolsky vzdělaných vykazuje církev československá husitská v roce 2001. Naopak nejvíce negativní je vazba mezi vysokoškoláky a církví římskokatolickou v roce 1991.

Tab. 10: Koeficienty korelace a determinace mezi podílem sídelní struktury a vybranými církvemi

Sídelní struktury	1991				2001			
	římští katol.	evangel.	pravosl.	husité	římští katol.	evangel.	pravosl.	husité
korelační koeficient	-0,247	0,133	-0,042	0,048	-0,204	0,097	-0,035	0,035
koeficient determinace	6,1%	1,8%	0,2%	0,2%	4,2%	0,9%	0,1%	0,1%

Zdroj: Český statistický úřad 1991 a 2001. Vlastní úpravy.

Poslední sledovanou kategorií je sídelní struktura. Zde se projevuje negativní nebo velice slabá závislost. Hodnoty koeficientu korelace byly u jednotlivých církví v obou sledovaných letech vyrovnané. Římští katolíci a pravoslavní vykazují závislost nepřímou, což může poukazovat na jejich výskyt spíše v menších obcích. Evangelíci a husité vykazují závislost slabě pozitivní. Sídelní struktura tedy nepředstavuje žádné výrazné rozdíly mezi vybranými církvemi.

8. Závěr

Cílem této bakalářské práce byla analýza vývoje vybraných náboženských vyznání v okrese Olomouc po roce 1989. Bylo provedeno několik analýz zaměřených na prostorové diference procesu. Pro posouzení vývoje byla využita data Českého statistického úřadu.

Okres Olomouc je z hlediska religiozity zajímavým územím s dlouhou náboženskou tradicí. Je významným regionem s vysokým množstvím chrámů, kostelů, sborů a jiných církevních památek. Na Olomoucku najdeme také několik církevních škol, klášterů, teologickou univerzitu a poutní místo na sv. Kopečku. Město Olomouc je zároveň sídlem hned několika církví a církevních institucí.

Proces odklonu populace od jednotlivých náboženství na Olomoucku, čili proces sekularizace, korektně vyjádřil index ateizace. Index ateizace v okrese Olomouc (34,06 %) byl během sledovaného období mírně nad celorepublikovým průměrem, přesněji o 2,2 %. V jednotlivých správních obvodech ORP se průměrná hodnota indexu ateizace pohybovala v rozmezí 32,05 až 37,01 %, kdy nejnižší hodnoty vykazuje SO ORP Litovel, nejvyšší SO ORP Šternberk. Nejvyšší index ateizace a tedy nejvyšší odklon od náboženství dosáhla obec Domašov u Šternberka (60,32 %), oproti tomu nejnižší hodnotu měla malá obec Svěsedlice (3,05 %).

Vývoj náboženské struktury obyvatelstva v okrese Olomouc je v porovnání s ČR mírně příznivější. Podíl osob bez vyznání se nachází pod celorepublikovým průměrem, naopak nad průměr dosahují hodnoty věřících. V roce 2001 podíl věřících v okrese Olomouc činil 33,9 %, v ČR jejich podíl představoval 32,1 %. Po roce 1991 dochází k pozvolnému úbytku věřícího obyvatelstva a pozvolnému nárůstu osob, které se otázkou víry vůbec nezabývají.

Vývoj počtu členů není pro čtyři zkoumané církve nikterak příznivý. V celém okrese Olomouc i všech jeho správních obvodech ORP došlo během desetiletí k sestupné tendenci vývoje počtu příslušníků všech hodnocených církví. K nejvyššímu úbytku členů došlo ve správním obvodě ORP Litovel u Českobratrské církve evangelické (index 37,9 %), naopak nejnižší úbytek zaznamenali věřící Pravoslavné církve v SO ORP Olomouc (index 84,2 %). Naopak vysoký nárůst členů byl zaznamenán v kategorii ostatních náboženských vyznání.

U římskokatolické církve se projevila jako velice slabá nebo středně silná korelační závislost, zejména u kategorie obyvatel 65 let a starších. U ostatních náboženských vyznání se závislost neprokázala.

Vývoj religiozity v České republice výrazně ovlivnila ateistická propaganda komunistického režimu před rokem 1989, kdy bylo úmyslně napomáháno ke snížení významu náboženských tradic i sekularizaci. Tyto praktiky se přirozeně podepsaly na vývoji náboženství a postojů k němu. Po roce 2001 lze očekávat religiozitu s podobným vývojem. Konkrétní údaje ukáže nedávné Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Navíc se předpokládá, že tyto změny budou mít stále intenzivnější charakter.

Summary

This bachelor thesis *Development of religiosity of the population of the district of Olomouc in the period after 1989* deals with analysing the development of selected religions (Roman Catholic, Protestant, Hussite Church, Orthodox), and is focused on spatial difference process. Data of individual religion have been requested from the Czech Statistical Office.

The results of analysis showed, that after 1991 there was a gradual decline in the population of believers and the gradual increase of people who does not deal with the issue of faith. District of Olomouc can be divided into two regions, where the northeastern part of the territory consists mainly of a municipality with a higher decrease of believers and with more intensive secularization process. Opposite is the case in the southwestern district of Olomouc. Clearly the dominant church in the Czech Republic and the Olomouc district remains the Roman Catholic Church.

Keywords: religiosity, development, analysis, religion, district of Olomouc.

Seznam užité literatury a zdrojů

Literatura

- BRÁZDIL, Rudolf, et al. *Statistické metody v geografii: cvičení*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. 177 s. ISBN 80-210-1260-9.
- KADLEC, Jaroslav. *Přehled českých církevních dějin. 2*. Praha: Zvon, 1991. 281 s. ISBN 80-7113-003-6.
- KOKAISL, Petr. *Geografie náboženství*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. 264 s. ISBN 978-80-213-1935-6.
- MAČALA, Pavol; MAREK, Pavel; HANUŠ, Jiří. *Círky 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2010. 647 s. ISBN 978-80-7325-218-2.
- ODEHNAL, František. *Olomoucká arcidiecéze na prahu třetího tisíciletí*. Olomouc: Jiří Burget, 1999. 94 s. ISBN 80-902798-0-5.
- PAVLINCOVÁ, Helena. *Slovník Judaismus, křesťanství, islám*. Praha: Mladá fronta, 1994. 469 s. ISBN 80-204-0440-6.

Články

- BROTÁNKOVÁ, H.: Historická geografie 33. *Změna religiozity v ČR mezi lety 1921 a 2001*. Magisterská práce. Praha, 2005. S. 301-321.
- DANĚK, P. - ŠTĚPÁNEK, V.: Sborník České geografické společnosti. *Územní diferenciacie náboženského vyznání obyvatel českých zemí 1930-1991*. ročník 1992, č. 3, svazek 97, s. 129-145.

Prameny

- Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 - Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství.
- Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 2001 - Obyvatelstvo podle náboženského vyznání.

Internetové zdroje

- Arcidiecéze olomoucká: *Děkanáty* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ado.cz/obsah/d-kan-ty>>.
- Arcidiecéze olomoucká: *Historie arcibiskupství* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ado.cz/obsah/historie-arcibiskupstvi>>.

- Církev československá husitská: *O církvi*. [online]. 2007 [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.csh.cz/view.php?id=1>>.
- Cyrilometodějská teologická fakulta univerzity Palackého v Olomouci: *O fakultě* [online]. 23. 2. 2011 [cit. 2011-2-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.cmtf.upol.cz/menu/o-fakulte/>>.
- Českobratrská církev evangelická: *Historie ČCE*. [online]. Neuvedeno [cit. 2011-4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-cirkev.cz/rubrika/42-Historie-CCE/index.htm>>.
- Českobratrská církev evangelická: *O nás*. [online]. Neuvedeno [cit. 2011-4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-cirkev.cz/rubrika/7-O-nas/index.htm>>.
- Český statistický úřad, Olomoucký kraj: *Mapa administrativního rozdělení* [online]. 6. 4. 2011 [cit. 2011-1-4]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/okres_olomouc>. Vlastní úpravy v programu Malování.
- Český statistický úřad, Olomoucký kraj: *Obyvatelstvo v Olomouckém kraji v 1. čtvrtletí* [online]. 11. 9. 2009 [cit. 2009-9-23]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_olomouckem_kraji_v_1_ctvrtleti_2009>.
- Český statistický úřad, Olomoucký kraj: *Počet obyvatel v obcích Olomouckého kraje k 1. 1. 2010*. [online]. 30. 4. 2010 [cit. 2011-4-23]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_olomouckeho_kraje_k_1_1_2010>.
- Český statistický úřad. Náboženské vyznání obyvatelstva: *Církev československá husitská*. [online]. 6. 8. 2003 [cit. 2011-4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03>>.
- Český statistický úřad. Náboženské vyznání obyvatelstva: *Církev římskokatolická*. [online]. 6. 8. 2003 [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03>>.
- Český statistický úřad. Náboženské vyznání obyvatelstva: *Českobratrská církev evangelická*. [online]. 6. 8. 2003 [cit. 2011-4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03>>.
- Český statistický úřad. Náboženské vyznání obyvatelstva: *Obyvatelstvo hlásící se k jednotlivým církvím a náboženským společnostem*. [online]. 6. 8. 2003 [cit. 2011-

- 4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03>>.
- Český statistický úřad: *Kategorie nezjištěno*. [online]. 6. 8. 2003 [cit. 2011-1-4]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-03--kategorie_nezjisteno>.
  - Český statistický úřad: *Změny v územní 2005* [online]. 29. 8. 2007 [cit. 2011-2-2]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/2005_zmeny>.
  - Český statistický úřad: *Změny v územní 2007* [online]. 4. 6. 2008 [cit. 2009-9-23]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/2007_zmeny>.
  - Katolická církev České republiky: *Diecéze ČR*. [online]. 2011 [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/dieceze-v-cr/>>.
  - Ministerstvo vnitra ČR: *Sbírka zákonů* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb127-04.pdf>>.
  - Pražská pravoslavná eparchie: *Historie církve*. [online]. Neuvedeno [cit. 2011-4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.pravoslavnacirkev.cz/historiecirkve.htm>>.
  - Vojenský újezd Libavá: *Základní informace o vojenském újezdu* [online]. 13. 4. 2006 [cit. 2009-9-23]. Dostupné z WWW: <http://www.vojujezd-libava.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=9342&id_org=9342&id=3381>.

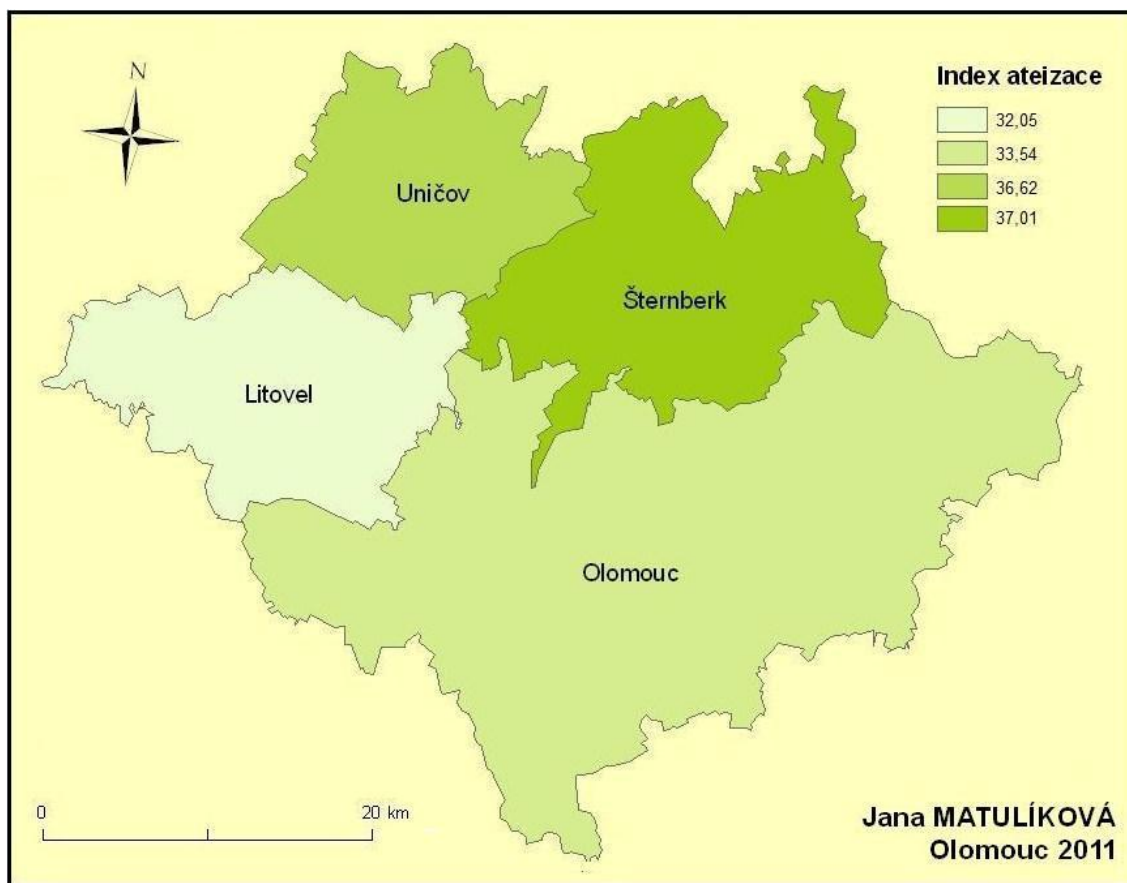
Mapová díla

- BOHÁČ, Zdeněk. *Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 173 s. ISBN 80-7192-405-9.
- Český statistický úřad: *Mapa administrativního rozdělení* [online]. 9. 7. 2009 [cit. 2009-9-23]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/mapa_administrativniho_rozdeleni_okresu_o_lomouc/\\$File/Olomouc.gif](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/mapa_administrativniho_rozdeleni_okresu_o_lomouc/$File/Olomouc.gif)>, vlastní úpravy v programu Malování

Seznam příloh

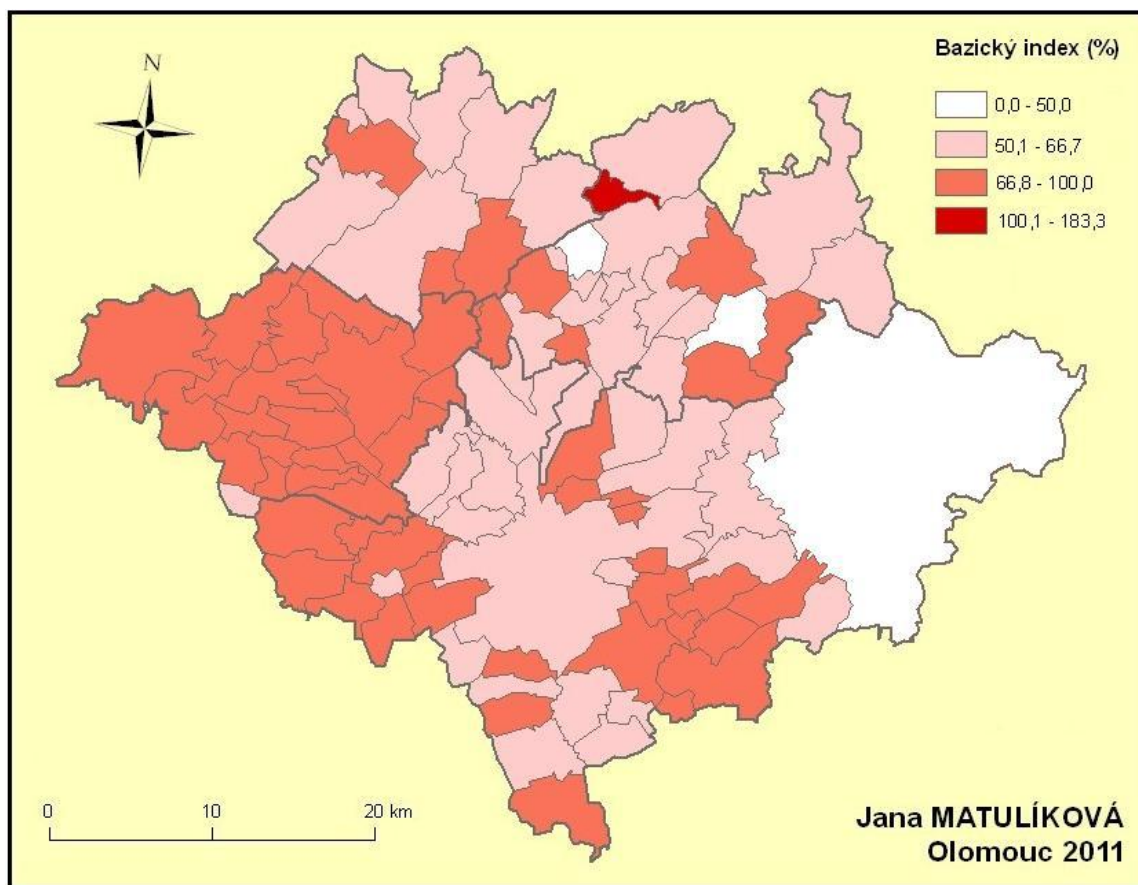
- Příl. 1:** Index ateizace v SO ORP okresu Olomouc v letech 1991 - 2001
- Příl. 2:** Vývoj počtu členů římskokatolické církve pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 – 2001.
- Příl. 3:** Vývoj počtu členů českobratrské církve evangelické pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 – 2001.
- Příl. 4:** Vývoj počtu členů čs. církve husitské pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 – 2001.
- Příl. 5:** Vývoj počtu členů pravoslavné církve pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 – 2001.
- Příl. 6:** Česká a moravská církevní provincie v roce 1996.
- Příl. 7:** Olomoucká arcidiecéze v roce 1996.
- Příl. 8:** Ostravsko – opavská diecéze v roce 1996.
- Příl. 9:** Katolíci v českých zemích podle sčítání v roce 1991.
- Příl. 10:** Příslušníci evangelických církví v Českých zemích podle sčítání v roce 1991.
- Příl. 11:** Příslušníci církve Československé husitské podle sčítání v roce 1991.
- Příl. 12:** Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP Litovel. (tabulka)
- Příl. 13:** Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP Olomouc. (tabulka)
- Příl. 14:** Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP Uničov. (tabulka)
- Příl. 15:** Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP Šternberk. (tabulka)
- Příl. 16:** Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Litovel. (tabulka)
- Příl. 17:** Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Olomouc. (tabulka)
- Příl. 18:** Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Šternberk. (tabulka)
- Příl. 19:** Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Uničov. (tabulka)
- Příl. 20:** Římskokatolický kostel sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci – Hejčíně. (foto)
- Příl. 21:** Bývalý německý evangelický kostel v Olomouci – dnes knihovna. (foto)
- Příl. 22:** Pravoslavný kostel sv. Gorazda v Olomouci. (foto)
- Příl. 23:** Husův sbor v Olomouci. (foto)
- Příl. 24:** Evangelický kostel v Olomouci. (foto)
- Příl. 25:** Chrám sv. Václava v Olomouci. (foto)
- Příl. 26:** Kaplička na Nových Sadech v Olomouci. (foto)
- Příl. 27:** Pravoslavný kostel Chudobín. (foto)

- Příl. 28:** Kostel sboru čs. církve husitské Chudobín. (foto)
- Příl. 29:** Římskokatolický kostel sv. Františka v Chudobíně. (foto)
- Příl. 30:** Nejmladší kostel v okrese Olomouc - sv. Jiljí v Křelově. (foto)
- Příl. 31:** Kostel českobratrské církve evangelické Bílá Lhota. (foto)
- Příl. 32:** Kostel sv. Kateřiny Bílá Lhota. (foto)
- Příl. 33:** Kostel sv. Martina v Měrotíně. (foto)
- Příl. 34:** Náklo – kostel sv. Jiří. (foto)
- Příl. 35:** Římskokatolický kostel ve Velkém Újezdě (foto)
- Příl. 36:** Kaple – Přáslavice. (foto)
- Příl. 37:** Kaple – Daskabát. (foto)

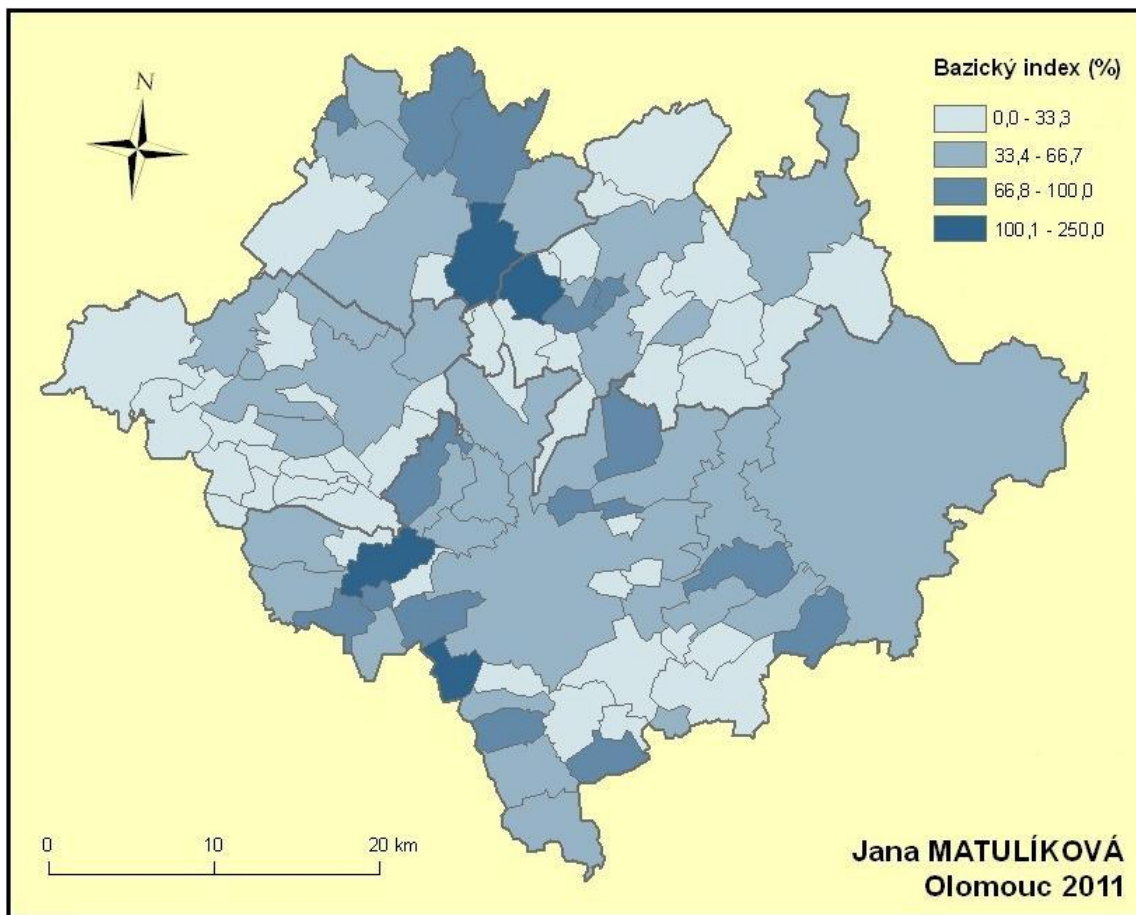
Příl. 1: Index ateizace v SO ORP okresu Olomouc v letech 1991 - 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

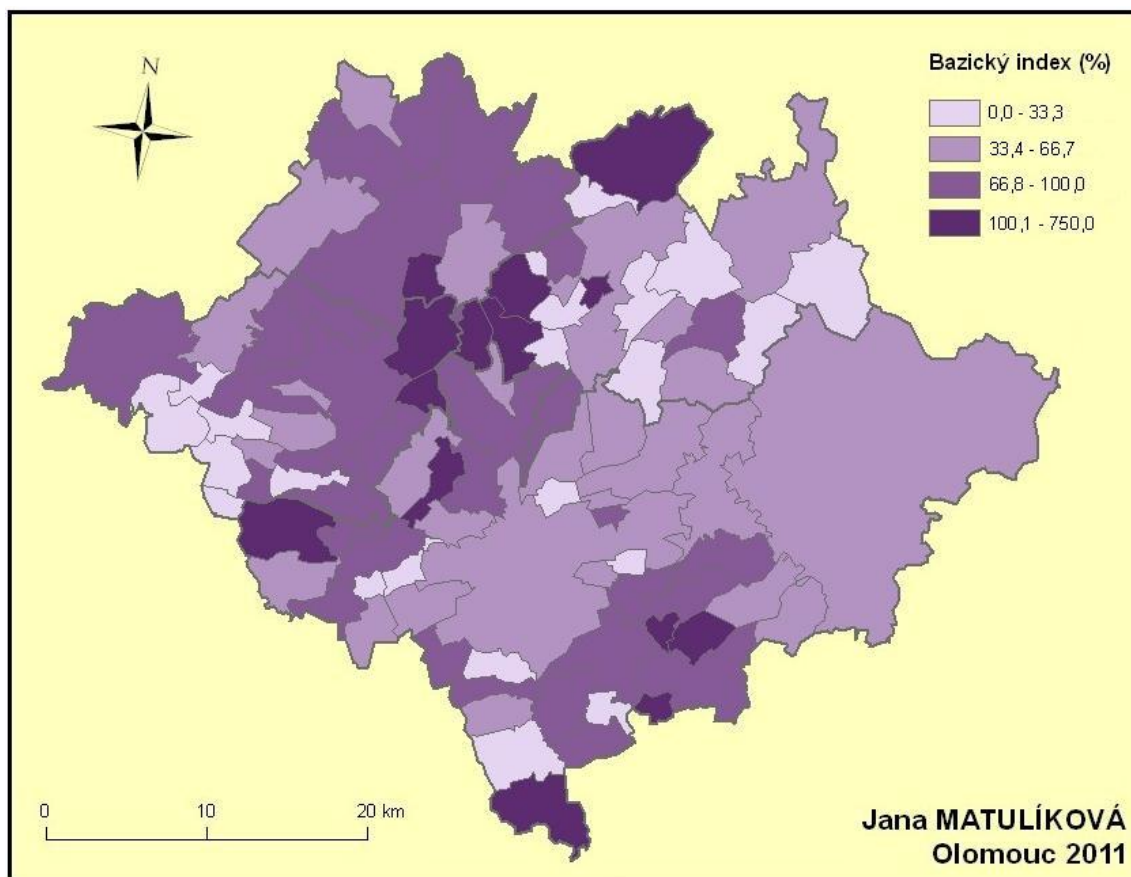
Příl. 2: Vývoj počtu členů církve římskokatolické pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 - 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

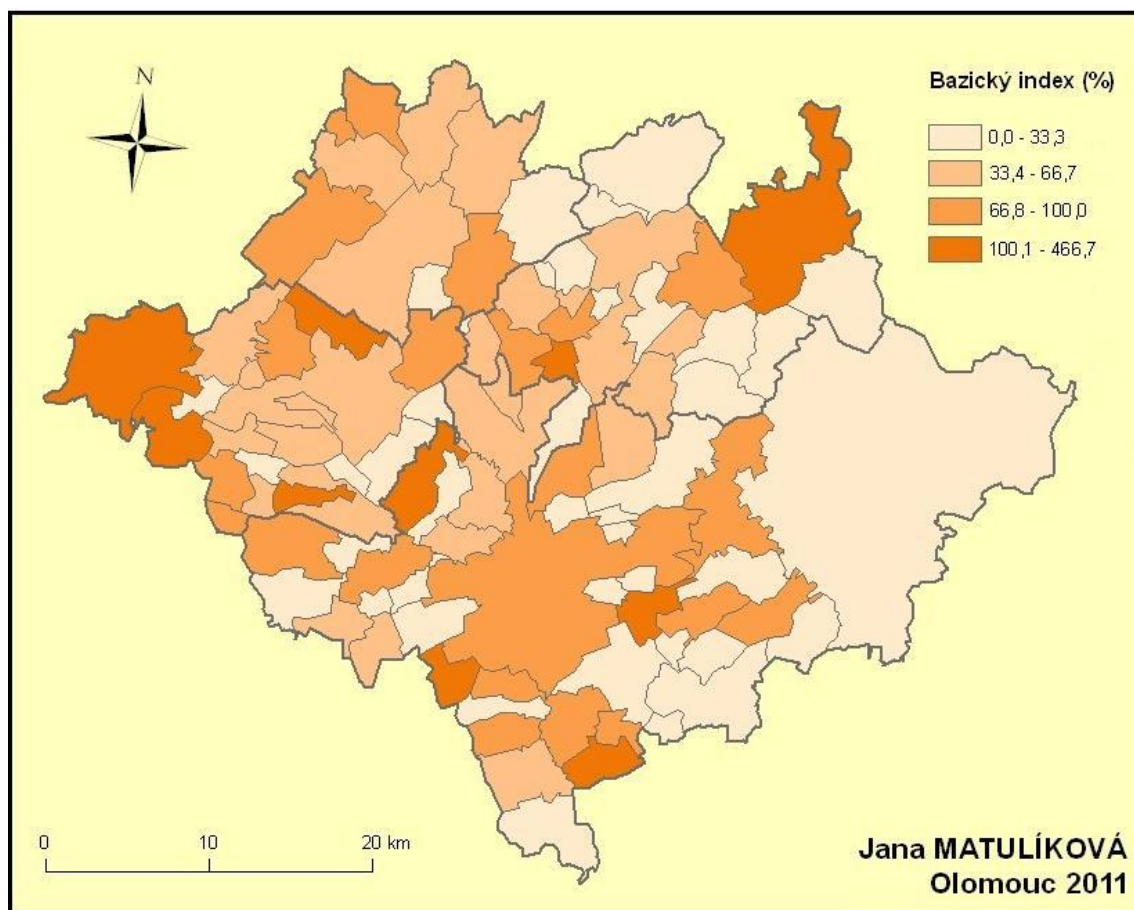

Příl. 3: Vývoj počtu členů českobratrské církve evangelické pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 - 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Příl. 4: Vývoj počtu členů čs. církve husitské pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 - 2001
 Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

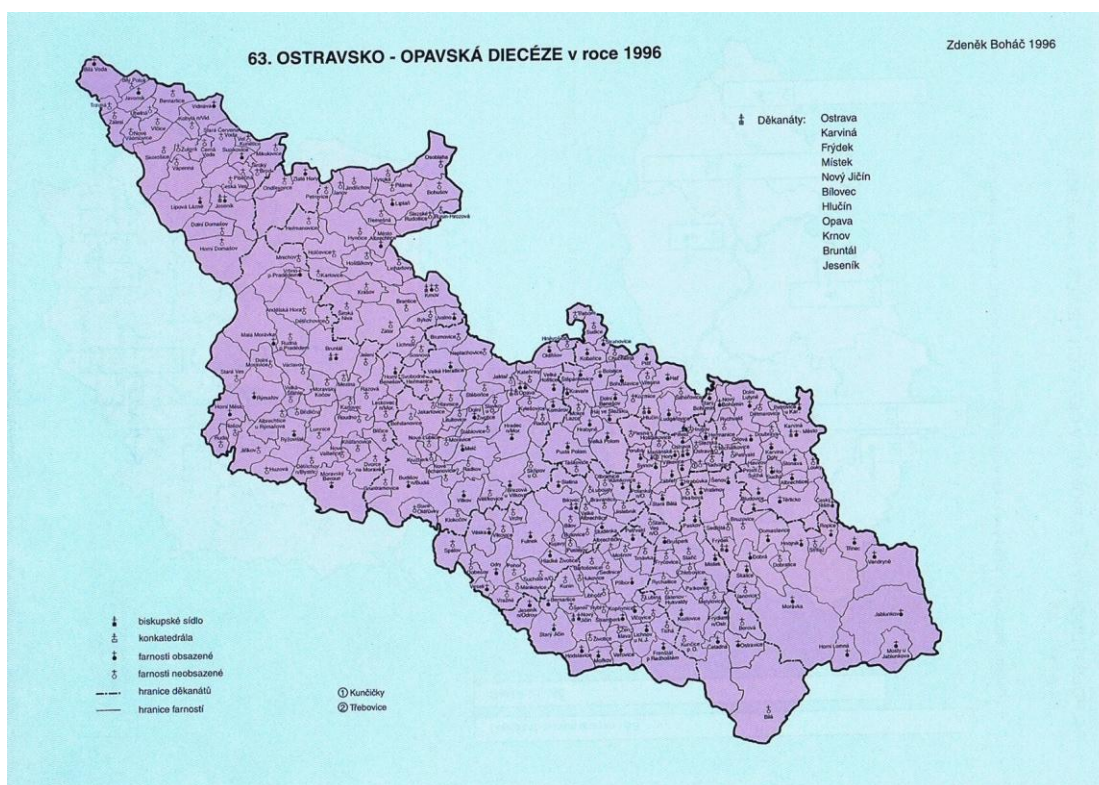

Příl. 5: Vývoj počtu členů pravoslavné církve pomocí bazického indexu dle obcí okresu Olomouc v letech 1991 – 2001.

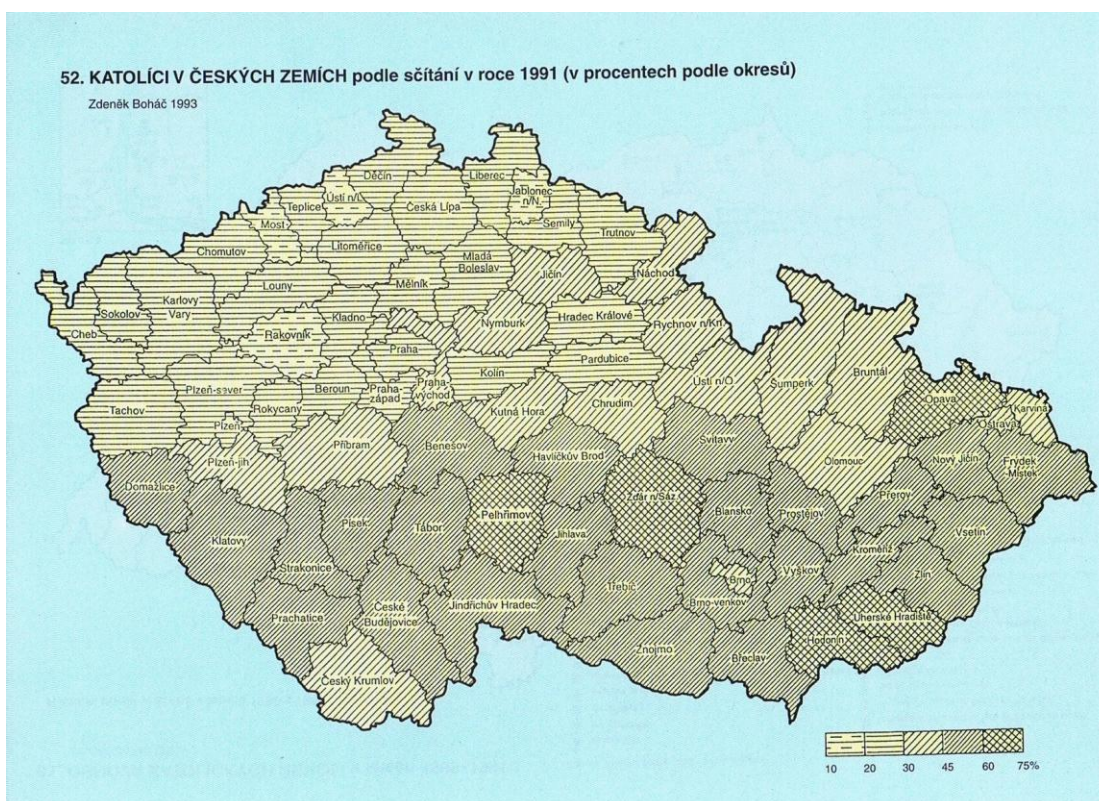
Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Příl. 8: Ostravsko – opavská diecéze v roce 1996
Zdroj: Boháč, 1996.

Příl. 9: Katolíci v českých zemích podle sčítání v roce 1991.
Zdroj: Boháč, 1996.

89. PŘÍSLUŠNÍCI EVANGELICKÝCH CÍRKVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH podle sčítání v roce 1991 (v procentech podle okresů)

Zdeněk Boháč 1994

Příl. 10: Příslušníci evangelických církví v Českých zemích podle sčítání v roce 1991
Zdroj: Boháč, 1996.

101. PŘÍSLUŠNÍCI CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ podle sčítání v roce 1991 (v procentech podle okresů)

Zdeněk Boháč 1995

Příl. 11: Příslušníci církve Československé husitské podle sčítání v roce 1991
Zdroj: Boháč, 1996.

Příl. 12: Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP
Litovel

SO ORP, obce	1991			2001			Index ateizace [%]
	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	
Celkem	23 540	5 923	0,25	23 341	11 472	0,49	32,05
v tom obce:							
Bílá Lhota	1 119	212	0,19	1 117	563	0,50	38,81
Bílsko	191	19	0,10	204	78	0,38	31,41
Bouzov	1 474	307	0,21	1 476	641	0,43	28,55
Červenka	1 257	317	0,25	1 314	587	0,45	26,01
Dubčany	233	21	0,09	207	51	0,25	17,17
Haňovice	453	88	0,19	445	203	0,46	32,51
Cholina	660	113	0,17	646	296	0,46	34,63
Litovel	10 184	3 327	0,33	10 030	5 794	0,58	37,28
Loučka	227	13	0,06	219	69	0,32	27,35
Luká	809	110	0,14	764	253	0,33	22,59
Měrotín	293	25	0,09	291	97	0,33	27,11
Mladeč	859	338	0,39	784	436	0,56	26,82
Náklo	1 325	247	0,19	1 422	669	0,47	34,91
Olbramice	241	47	0,20	221	93	0,42	28,05
Pňovice	875	140	0,16	827	334	0,40	29,03
Senice na Hané	1 791	307	0,17	1 814	645	0,36	22,23
Senička	316	51	0,16	340	129	0,38	26,00
Slavětín	196	17	0,09	194	67	0,35	28,32
Sřeň	543	144	0,27	543	325	0,60	45,36
Vilémov	494	80	0,16	483	142	0,29	15,76
Okres	228 199	80 337	0,35	229 273	131 317	0,57	34,06
ČR	10 302 215	4 112 864	0,40	10 230 060	6 039 991	0,59	31,83

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

**Příl. 13: Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP
Olomouc**

SO ORP, obce	1991			2001			Index ateizace [%]
	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	
Celkem	157 056	57 980	0,37	158717	92 170	0,58	33,54
v tom obce:							
Bělkovice-Lašťany	1 819	423	0,23	1 854	1 018	0,55	41,25
Blatec	569	133	0,23	569	279	0,49	33,49
Bohuňovice	2 199	613	0,28	2 363	1 159	0,49	29,35
Bukovany	354	56	0,16	413	161	0,39	27,52
Bystročice	606	162	0,27	597	302	0,51	32,56
Bystrovany	627	135	0,22	676	352	0,52	38,92
Daskabát	618	170	0,28	591	242	0,41	18,54
Dolany	1 802	506	0,28	1 940	1 059	0,55	36,86
Doloplazy	1 108	183	0,17	1 199	405	0,34	20,68
Drahanovice	1 604	365	0,23	1 700	723	0,43	25,60
Dub nad Moravou	1 318	260	0,20	1 418	697	0,49	36,66
Grygov	1 447	424	0,29	1 387	732	0,53	33,20
Hlubočky	4 660	1 982	0,43	4 574	3 164	0,69	46,36
Hlušovice	270	79	0,29	295	149	0,51	30,04
Hněvotín	1 044	268	0,26	1 127	602	0,53	37,33
Horka n. Moravou	2 054	733	0,36	2 056	1 153	0,56	31,71
Charváty	685	114	0,17	734	269	0,37	24,00
Kožušany - Tážaly	773	220	0,28	803	387	0,48	27,58
Krčmaň	488	76	0,16	453	147	0,32	19,99
Křelov - Bruchotín	1 207	307	0,25	1 314	686	0,52	35,90
Libavá	912	316	0,35	1 257	930	0,74	60,19
Liboš	565	163	0,29	563	266	0,47	25,86
Loučany	591	66	0,11	602	213	0,35	27,26
Luběnice	409	83	0,20	406	196	0,48	35,11
Lutín	3 331	1 146	0,34	3 211	1 844	0,57	35,10
Majetín	962	174	0,18	1 042	545	0,52	41,77
Mrsklesy	481	180	0,37	539	346	0,64	42,78
Náměšť na Hané	1 818	380	0,21	1 890	843	0,45	29,96
Olomouc	102 786	42 696	0,42	102 607	62 726	0,61	33,52
Práslavice	1 195	402	0,34	1 274	676	0,53	29,27
Příkazy	1 207	351	0,29	1 204	649	0,54	35,00
Samotíšky	917	269	0,29	1 034	563	0,54	35,54
Skrbeň	983	203	0,21	1 038	519	0,50	36,99
Slatinice	1 330	242	0,18	1 398	750	0,54	43,34
Suchonice	159	14	0,09	151	47	0,31	24,48
Svéslavice	172	73	0,42	181	80	0,44	3,05
Štěpánov	3 312	1 120	0,34	3 329	1 826	0,55	31,78
Těšetice	1 216	194	0,16	1 221	444	0,36	24,28
Tověř	390	117	0,30	464	272	0,59	40,89
Tršice	1 494	313	0,21	1 545	685	0,44	29,58
Ústín	314	62	0,20	350	120	0,34	18,12
Velká Bystřice	2 870	1 067	0,37	2 868	1 721	0,60	36,34
Velký Týnec	2 063	567	0,27	2 122	1 050	0,49	30,33
Velký Újezd	1 024	315	0,31	1 058	557	0,53	31,61

Pokračování

Věrovany	1 303	258	0,20	1 300	616	0,47	34,39
Okres	228 199	80 337	0,35	229 273	131 317	0,57	34,06
ČR	10 302 215	4 112 864	0,40	10 230 060	6 039 991	0,59	31,83

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání).
Vlastní úpravy.

**Příl. 14: Index ateizace dle úrovně správního obvodu ORP
Uničov**

SO ORP, obce	1991			2001			Index ateizace [%]
	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	
Celkem	23 091	7 392	0,32	23 096	13 144	0,57	36,62
v tom obce:							
Dlouhá Loučka	1 862	530	0,28	1 876	1 103	0,59	42,40
Lipinka	218	17	0,08	212	68	0,32	26,33
Medlov	1 424	239	0,17	1 525	749	0,49	38,85
Nová Hradečná	746	140	0,19	762	344	0,45	32,47
Paseka	1 145	325	0,28	1 152	641	0,56	38,06
Šumvald	1 686	331	0,20	1 755	808	0,46	32,86
Troubelice	1 716	474	0,28	1 799	886	0,49	29,88
Újezd	1 260	328	0,26	1 334	704	0,53	36,15
Uničov	12 831	4 980	0,39	12 466	7 775	0,62	38,50
Želechovice	203	28	0,14	215	66	0,31	19,61
Okres	228 199	80 337	0,35	229 273	131 317	0,57	34,06
ČR	10 302 215	4 112 864	0,40	10 230 060	6 039 991	0,59	31,83

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Příl. 15: Index ateizace dle úrovně SO ORP Šternberk

SO ORP, obce	1991			2001			Index ateizace [%]
	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	Obyvatelstvo	Bez vyznání	Podíl	
Celkem	24 512	9 042	0,37	24 119	14 531	0,60	37,01
v tom obce:							
Babice	394	113	0,29	403	251	0,62	47,12
Domašov nad Bystřicí	461	112	0,24	480	260	0,54	39,46
Domašov u Šternberka	277	90	0,32	280	205	0,73	60,32
Hlásnice	136	30	0,22	145	68	0,47	31,87
Hnojnice	558	113	0,20	560	267	0,48	34,39
Horní Loděnice	302	78	0,26	336	175	0,52	35,40
Hraničné Petrovice	164	35	0,21	148	83	0,56	44,17
Huzová	637	186	0,29	654	360	0,55	36,51
Jívová	532	144	0,27	530	250	0,47	27,56
Komárov	164	16	0,10	170	86	0,51	45,25
Lipina	105	20	0,19	113	58	0,51	39,88
Lužice	330	58	0,18	358	210	0,59	49,84
Mladějovice	620	127	0,20	631	367	0,58	47,38
Moravský Beroun	3 523	1 490	0,42	3 431	2 230	0,65	39,34
Mutkov	22	6	0,27	38	19	0,50	31,25
Norberčany	385	161	0,42	363	252	0,69	47,44
Řídeč	141	22	0,16	161	99	0,61	54,37
Strukov	179	15	0,08	157	42	0,27	20,05
Štarnov	556	113	0,20	577	241	0,42	26,91
Šternberk	14 611	6 028	0,41	14 144	8 835	0,62	36,10
Žerotín	415	85	0,20	440	173	0,39	23,69
Okres	228 199	80 337	0,35	229 273	131 317	0,57	34,06
ČR	10 302 215	4 112 864	0,40	10 230 060	6 039 991	0,59	31,83

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Příl. 16: Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Litovel

SO ORP Litovel	Věřící celkem	Církev římskokatolická	Českobratrská církev evangelická	Pravosl. církev v českých zemích	Církev československá husitská	ostatní	bez vyznání	nejzjištěno
Bílá Lhota	67,7	68,0	36,4	54,1	55,8	900,0	265,6	37,2
Bílsko	74,0	72,6	0,0	0,0	42,9	0,0	410,5	66,7
Bouzov	71,3	69,4	28,6	137,5	87,5	250,0	208,8	72,0
Červenka	82,2	79,6	46,7	120,0	82,4	187,5	185,2	59,1
Dubčany	77,2	71,0	0,0	0,0	100,0	0,0	242,9	43,5
Haňovice	83,1	95,5	0,0	41,9	61,2	0,0	230,7	33,3
Cholina	77,5	78,9	36,4	50,0	63,6	400,0	261,9	8,4
Litovel	70,9	67,3	45,6	60,8	82,8	900,0	14,2	37,6
Loučka	69,5	68,4	0,0	50,0	20,0	600,0	530,8	74,1
Luká	77,9	77,2	0,0	120,0	33,3	600,0	230,0	54,2
Měrotín	82,0	82,0	50,0	54,5	100,0	0,0	388,0	31,4
Mladeč	71,9	69,2	33,3	81,0	70,0	0,0	129,0	44,3
Náklo	77,1	70,9	18,8	33,3	81,3	3 500,0	270,9	48,1
Olbramice	61,8	58,6	0,0	85,7	0,0	0,0	197,9	89,7
Pňovice	72,5	70,7	44,4	100,0	150,0	0,0	238,6	46,0
Senice na Hané	77,6	75,9	31,3	66,7	91,2	2 300,0	210,1	84,3
Senička	79,5	79,8	0,0	200,0	25,0	0,0	252,9	80,5
Slavětín	71,4	70,2	0,0	0,0	0,0	0,0	394,1	66,7
Střeň	75,4	70,8	11,1	0,0	115,8	366,7	225,7	3,5
Vilémov	77,4	74,8	0,0	71,4	0,0	0,0	177,5	103,9

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

Příl. 17: Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Olomouc

SO ORP Olomouc	Věřící celkem	Církev římskokatolická	Českobratrská církev evangelická	Pravosl. církev v českých zemích	Církev československá husitská	ostatní	bez vyznání	nejzjištěno
Bělkovice-Lašťany	63,8	60,3	90,9	66,7	55,2	650,0	240,7	44,0
Blatec	67,7	61,9	66,7	0,0	100,0	0,0	209,8	62,0
Bohuňovice	68,8	67,6	52,0	71,4	49,1	1 100,0	189,1	109,8
Bukovany	78,2	73,7	0,0	0,0	0,0	0,0	287,5	116,0
Bystročice	66,0	56,5	200,0	233,3	69,6	0,0	186,4	67,9
Bystrovany	58,2	55,5	25,0	0,0	46,7	0,0	260,7	106,4
Daskabát	78,7	74,5	40,0	100,0	50,0	1 800,0	142,4	72,4
Dolany	68,6	65,9	53,8	22,2	60,0	3 900,0	209,3	65,5
Doloplazy	79,6	75,1	7,7	0,0	750,0	0,0	221,3	131,3
Drahanovice	70,6	70,0	44,8	0,0	44,4	525,0	198,1	135,2
Dub nad Moravou	68,0	64,6	50,0	40,0	20,0	0,0	268,1	68,8
Grygov	64,3	56,4	5,3	100,0	93,3	5 000,0	172,6	63,0
Hlubočky	62,0	58,6	59,5	80,0	51,8	245,8	159,6	36,1
Hlušovice	70,2	68,2	100,0	0,0	30,8	0,0	188,6	0,0
Hněvotín	72,8	67,1	100,0	0,0	62,1	0,0	224,6	53,6
Horka nad Moravou	71,0	65,0	43,9	60,0	97,2	760,0	157,3	60,7
Charváty	84,5	81,9	100,0	100,0	50,0	0,0	236,0	63,4
Kožušany - Tážaly	66,6	66,8	0,0	100,0	25,0	300,0	175,9	407,1
Krčmaň	57,4	56,7	22,2	100,0	14,3	0,0	193,4	188,7
Křelov - Břuchotín	64,7	62,5	63,6	50,0	52,0	666,7	223,5	93,1
Libavá	52,0	46,2	50,0	0,0	66,7	0,0	294,3	59,5
Liboš	64,7	62,8	33,3	47,6	62,5	300,0	163,2	109,8
Loučany	78,0	67,6	0,0	0,0	100,0	4 800,0	322,7	56,7
Luběnice	67,1	65,0	100,0	0,0	25,0	800,0	236,1	47,8
Lutín	70,8	67,1	58,8	66,7	61,5	5 100,0	160,9	45,4
Majetín	67,8	62,9	83,3	200,0	72,7	0,0	313,2	51,3
Mrsklesy	76,2	66,7	100,0	0,0	100,0	0,0	192,2	45,8
Náměšť na Hané	75,6	73,3	50,0	71,4	120,0	0,0	221,8	59,8
Olomouc	70,9	65,1	54,5	97,9	58,5	710,1	146,9	54,4
Přáslavice	75,5	72,0	63,6	100,0	76,2	733,3	168,2	75,1
Příkazy	66,8	60,5	92,3	466,7	50,0	850,0	184,9	58,9
Samotišky	82,4	79,8	7,7	0,0	67,9	0,0	209,3	47,8
Skrbeň	70,8	64,7	55,6	0,0	161,5	2 700,0	255,7	52,9
Slatinice	70,3	67,0	80,0	40,0	77,8	2 300,0	309,9	27,2
Suchonice	72,4	71,4	57,1	0,0	200,0	0,0	335,7	66,7
Svéslavice	83,3	79,1	0,0	0,0	200,0	0,0	109,6	700,0
Štěpánov	66,8	63,8	56,3	54,5	73,9	622,2	163,0	76,0
Těšetice	77,5	74,1	250,0	100,0	70,0	580,0	228,9	69,1
Tověř	73,5	69,3	85,7	0,0	52,6	550,0	232,5	64,1
Tršice	71,5	69,3	14,3	0,0	68,8	800,0	218,8	77,5
Ústín	84,1	76,9	0,0	0,0	0,0	1 200,0	193,5	119,6
Velká Bystřice	72,4	68,7	36,0	200,0	93,3	328,6	161,3	32,6

Pokračování

Velký Týnec	73,5	69,6	77,8	33,3	70,2	2 400,0	185,2	62,4
Velký Újezd	69,4	66,6	87,5	0,0	35,3	328,6	176,8	87,8
Věrovany	76,9	73,9	42,9	0,0	175,0	2 000,0	238,8	39,1

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání).
Vlastní úpravy.

Příl. 18: Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Šternberk

SO ORP Šternberk	Věřící celkem	Církev římskokatolická	Československá církev evangelická	Pravosl. církev v českých zemích	Církev československá husitská	ostatní	bez vyznání	nejistěno
Babice	64,9	59,0	100,0	68,8	0,0	0,0	222,1	21,4
Domašov nad Bystřicí	73,8	70,9	0,0	0,0	33,3	400,0	232,1	50,6
Domašov u Šternberka	57,1	55,7	0,0	66,7	0,0	0,0	227,8	10,3
Hlásnice	83,3	66,2	80,0	0,0	200,0	42,9	226,7	42,9
Hnojice	66,4	61,9	16,7	100,0	140,0	0,0	236,3	63,9
Horní Loděnice	76,7	73,3	0,0	100,0	0,0	160,0	224,4	59,0
Hraničné Petrovice	50,0	48,3	0,0	0,0	100,0	0,0	237,1	51,3
Huzová	68,5	65,8	20,0	0,0	400,0	0,0	193,5	58,8
Jívová	78,0	73,7	0,0	0,0	46,2	280,0	173,6	57,7
Komárov	72,9	64,7	0,0	27,3	0,0	0,0	537,5	26,9
Lipina	56,7	56,9	0,0	0,0	0,0	0,0	290,0	94,4
Lužice	80,6	70,7	0,0	133,3	22,2	1 500,0	362,1	27,1
Mladějovice	74,6	71,7	150,0	41,2	200,0	1 400,0	289,0	3,4
Moravský Beroun	70,7	61,0	35,5	125,0	56,3	1 008,0	149,7	42,0
Mutkov	283,3	183,3	0,0	0,0	0,0	0,0	316,7	20,0
Norberčany	58,9	59,9	14,3	0,0	0,0	300,0	156,5	32,1
Řídeč	50,5	47,7	0,0	33,3	100,0	0,0	450,0	59,1
Strukov	67,5	67,5	0,0	0,0	100,0	0,0	280,0	128,6
Štarnov	65,4	60,3	9,1	0,0	67,5	600,0	213,3	144,1
Šternberk	66,2	62,1	42,1	66,7	53,3	776,2	146,6	49,4
Žerotín	81,6	80,1	25,0	50,0	200,0	0,0	203,5	74,2

Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

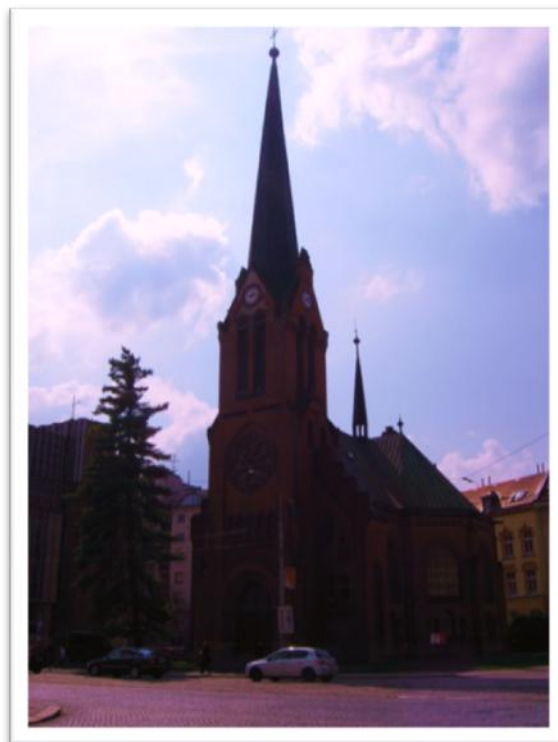
Příl. 19: Vývoj počtu členů pomocí bazického indexu v SO ORP Uničov

SO ORP Uničov	Věřící celkem	Církev římskokatolická	Českobratrská církev evangelická	Pravosl. církev v českých zemích	Církev československá husitská	ostatní	bez vyznání	nejzjištěno
Dlouhá Loučka	65,7	61,3	70,8	56,4	76,9	1000,0	208,1	38,6
Lipinka	63,3	61,2	100,0	100,0	70,0	0,0	400,0	400,0
Medlov	65,2	63,1	18,2	73,1	62,5	1000,0	313,4	66,2
Nová Hradečná	66,8	66,7	50,0	75,0	47,4	125,0	245,7	76,5
Paseka	58,3	55,5	40,0	32,4	71,4	0,0	197,2	75,9
Šumvald	70,8	65,3	76,9	57,1	88,9	1040,0	244,1	67,1
Troubelice	77,7	73,7	47,4	50,0	74,3	4100,0	186,9	58,7
Újezd	70,9	67,3	173,7	69,2	61,4	92,9	214,6	55,1
Uničov	68,2	63,8	50,3	66,4	70,0	1531,3	156,1	37,9
Želechovice	84,6	81,3	0,0	0,0	300,0	0,0	235,7	89,5

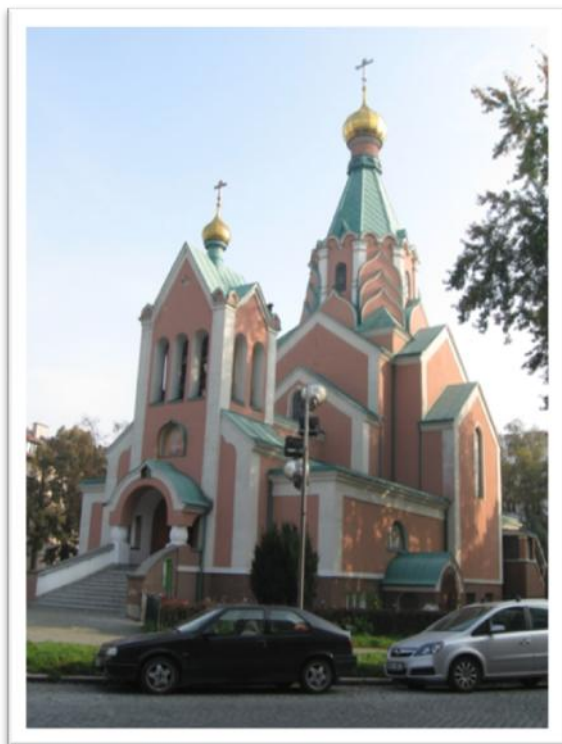
Zdroj: Český statistický úřad - Olomoucký kraj. SLDB 1991 (Bydlící obyvatelstvo podle pohlaví a náboženství). SLDB 2001 (Obyvatelstvo podle náboženského vyznání). Vlastní úpravy.

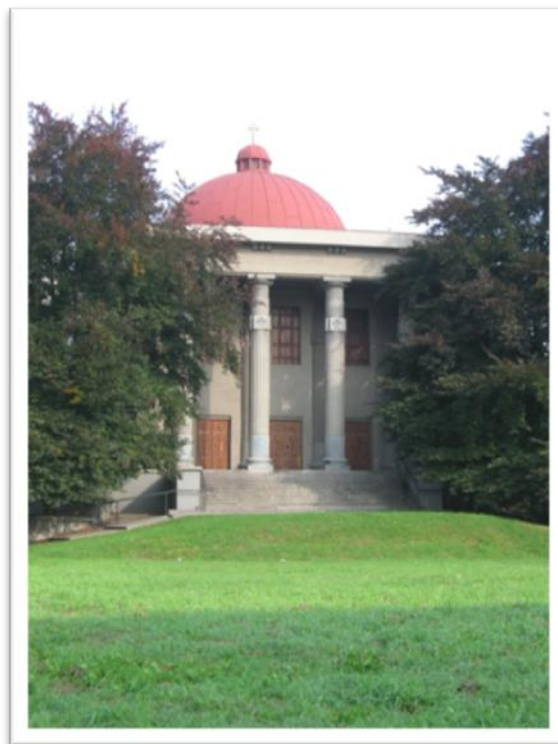
Příl. 20: Římskokatolický kostel sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci – Hejčíně
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 21: Bývalý německý evangelický kostel v Olomouci – dnes knihovna
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 22: Pravoslavný kostel sv. Gorazda v Olomouci
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 23: Husův sbor v Olomouci
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

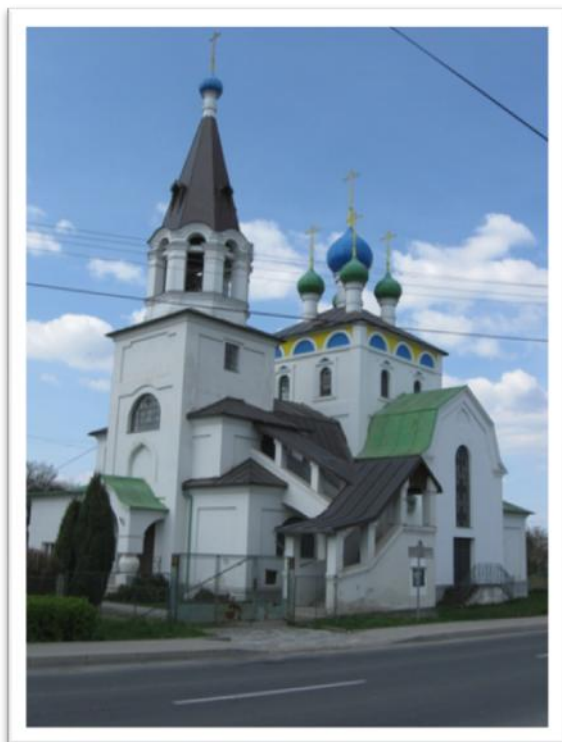
Příl. 24: Evangelický kostel v Olomouci
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

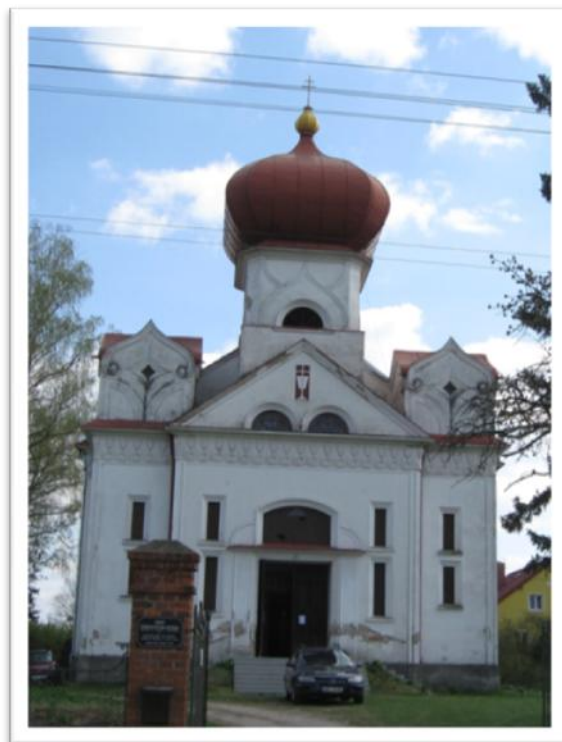
Příl. 25: Chrám sv. Václava v Olomouci
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 26: Kaplička na Nových Sadech v Olomouci
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 27: Pravoslavný kostel Chudobín
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 28: Kostel sboru čs. církve
husitské Chudobín
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 29: Římskokatolický kostel sv. Františka v Chudobíně
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 30: Nejmladší kostel v okrese Olomouc
- sv. Jiljí v Křelově
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 31: Kostel českobratrské
církve evangelické Bílá Lhota
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 32: Kostel sv. Kateřiny Bílá Lhota
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

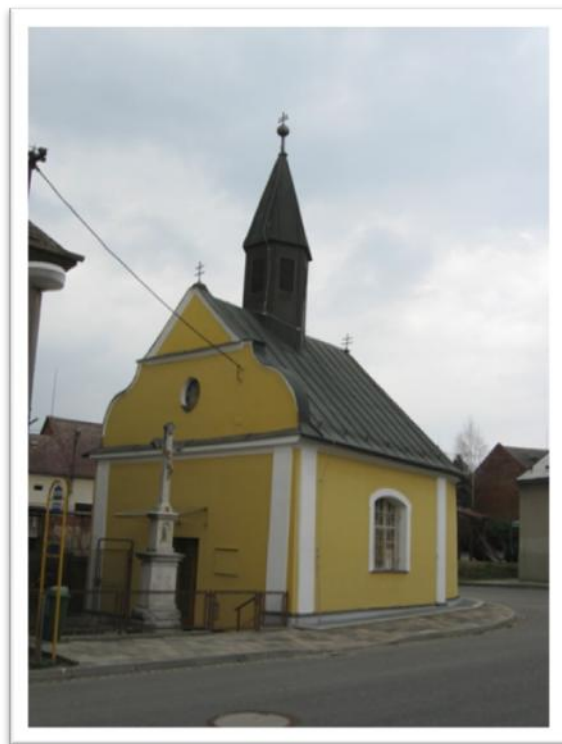
Příl. 33: Kostel sv. Martina v Měrotíně
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 34: Náklo – kostel sv. Jiří (autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 35: Římskokatolický kostel
ve Velkém Újezdě
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 36: Kaple - Přáslavice
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)

Příl. 37: Kaple - Daskabát
(autor: Jana MATULÍKOVÁ)